

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет географії, туризму та історії
Кафедра соціології та масових комунікацій

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри

Реєстраційний № _____
«___» _____ 2025 р.

_____Ірина Грабовець

**ПУБЛІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ЗМІСТ І ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ**

студентки IV курсу групи СМК-21
ступінь вищої освіти «бакалавр»
спеціальності 054 «Соціологія»
Орлової Вероніки Іванівни

Керівник: кандидат соціологічних наук, доцент,
завідувач кафедри соціології та масових
комунікацій
Грабовець Ірина Володимирівна

Оцінка:
Національна шкала _____
Шкала ECTS _____ Кількість балів _____
Голова ЕК _____

Члени ЕК _____

Заневнення

Я, Орлова Вероніка Іванівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Заневолю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала незгошеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

З чинним положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомлена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або визнається незадовільною.

Вероніка Орлова

Всеп

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ	5
1.1. Зміст, основні теорії та роль публічних комунікацій у сучасному суспільстві.	5
1.2. Комунікаційні стратегії в умовах збройних конфліктів.	10
1.3. Соціальні мережі як інструмент публічних комунікацій: специфіка та вплив на формування громадської думки.	14
РОЗДІЛ 2. ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	18
2.1. Програма соціологічного дослідження оцінки впливу публічних комунікацій на суспільну свідомість в умовах російсько-української війни.	18
2.2. Аналіз основних наративів та інформаційних повідомлень, що поширюються з боку української влади та міжнародних організацій.	19
2.3. Вплив публічних комунікацій на суспільство в умовах російсько-української війни.	29
РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	37
3.1. Підтримка психологічної стійкості населення через публічні комунікації в умовах російсько-української війни.	37
3.2. Позитивні та негативні наслідки впливу публічних комунікацій на суспільну свідомість та мобілізацію.	39
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
ДОДАТКИ	48

ВСТУП

Актуальність теми. Російсько-українська війна, що триває з 2014 року та перейшла у повномасштабну фазу в 2022 році, кардинально змінила інформаційний простір України та світу. В умовах воєнного конфлікту публічні комунікації відіграють ключову роль у формуванні громадської думки, мобілізації суспільства, консолідації нації та протидії інформаційним атакам противника. Війна ведеться не лише на полі бою, а й у сфері інформаційної безпеки, де комунікаційні стратегії визначають рівень стійкості суспільства та ефективність державної політики.

Зміст та форми публічних комунікацій в умовах війни зазнали суттєвих трансформацій: зросла роль цифрових платформ, соціальних мереж, незалежної журналістики та стратегічних комунікацій державних інституцій. Вивчення цих процесів є важливим як з точки зору теоретичного аналізу комунікаційних практик, так і з огляду на їх практичне застосування для посилення національної безпеки та міжнародної підтримки України.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є визначення специфіки змісту та форм реалізації публічних комунікацій в умовах російсько-української війни, а також оцінка їх впливу на громадськість.

Для досягнення цієї мети було поставлено такі завдання:

- проаналізувати теоретичні підходи до поняття «публічні комунікації» та їхнього функціонування в кризових умовах;
- дослідити особливості інформаційного простору України під час війни;
- визначити основні змістовні аспекти публічних комунікацій у воєнний період;
- оцінити вплив публічних комунікацій на суспільну думку, морально-психологічний стан громадян України;
- надати рекомендації щодо підвищення ефективності публічних комунікацій в умовах збройного конфлікту.

Об’єктом дослідження виступили публічні комунікації представників уряду в умовах російсько-української війни. **Предметом** дослідження – зміст, форми та особливості реалізації публічних комунікацій в умовах воєнного конфлікту.

Для досягнення поставленої мети застосовано наступні **методи дослідження**: аналіз, синтез, індукція та дедукція для систематизації інформації про публічні комунікації та їх роль у суспільних процесах; контент-аналіз – для вивчення змісту публічних комунікацій у ЗМІ, соціальних мережах та офіційних заявах державних органів; опитування – для визначення громадської думки щодо ефективності публічних комунікацій та їх впливу на суспільство.

Практичне значення одержаних результатів. Результати роботи можуть мати як теоретичне, так і практичне значення для посилення ефективності публічних комунікацій в умовах російсько-української війни і можуть бути використані для вдосконалення державних комунікаційних стратегій в умовах війни, а також для розробки ефективних методів протидії ворожій пропаганді та дезінформації.

Структура роботи. Робота містить зміст, вступ, 3 розділи, 8 підрозділів, висновки, список використаних джерел, 4 таблиці, додатки. Обсяг роботи без додатків і переліку використаних джерел становить 44 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ

1.1. Сутність, основні теорії та роль публічних комунікацій у сучасному суспільстві

Публічні комунікації є невід’ємною частиною функціонування держави, суспільства та бізнесу. Вони охоплюють процеси інформаційного обміну між владою, громадськістю, медіа, міжнародними інституціями та іншими суб’єктами соціальної взаємодії. Завдяки ефективним комунікаціям забезпечується прозорість діяльності державних органів, що сприяє підвищенню рівня довіри громадян до влади. Крім того, вони відіграють ключову роль у формуванні суспільної думки, оскільки дають змогу поширювати важливу соціальну, політичну та економічну інформацію, впливаючи на поведінкові моделі населення.

З розвитком цифрових технологій публічні комунікації набули ще більшої значущості, адже соціальні мережі, онлайн-медіа та цифрові платформи стали головними каналами інформаційного обміну. Це відкриває нові можливості для взаємодії держави та громадян, дозволяючи швидше реагувати на суспільні запити та залучати населення до ухвалення рішень. Водночас розширення інформаційного простору супроводжується викликами, зокрема поширенням дезінформації, маніпулятивних технологій та інформаційних атак. Саме тому сучасні підходи до публічних комунікацій передбачають не лише ефективне донесення інформації, а й забезпечення її достовірності, захист від фейків та розвиток критичного мислення серед аудиторії.

Згідно з визначенням Ф. С. Катліпа, А. Х. Центера та Г. М. Брума [3], публічні комунікації – це процес стратегічного управління інформацією, що сприяє взаєморозумінню та налагодженню довготривалих відносин між

організаціями та їхніми аудиторіями. Значення публічних комунікацій особливо зросло у ХХІ столітті внаслідок розвитку цифрових технологій, соціальних мереж і глобалізаційних процесів. Інформація стала стратегічним ресурсом, а її ефективна передача є критично важливою для формування громадської думки, забезпечення легітимності влади та управління кризовими ситуаціями.

Поняття «комунікація» є складним і багатовимірним феноменом, який охоплює різноманітні аспекти інформаційного обміну. Етимологічно цей термін походить від англійського слова *communication*, яке здавна використовувалося для позначення процесу передавання повідомлень та обміну інформацією [11]. З розвитком суспільства зміст цього поняття значно розширився, охоплюючи не лише безпосередню передачу даних, а й складні механізми взаємодії між людьми, соціальними групами та навіть технологічними системами.

Відповідно до Універсального словника-енциклопедії [12], комунікація має два основних значення: перше – це засоби зв'язку та шляхи сполучення між різними місцями, друге – процес обміну інформацією між людьми, що найчастіше реалізується за допомогою мовлення. Варто зазначити, що поняття комунікації не обмежується лише людським спілкуванням, адже воно також включає сигнальні системи у світі тварин. Згідно з латинським походженням терміна *communicatio*, його значення охоплює такі концепти, як повідомлення, взаємодія, передача знань, обмін думками, інтеграція та об'єднання [18, с.5]. У сучасному розумінні комунікація є ключовим елементом соціальної структури, який забезпечує функціонування суспільства, держави та технологічних систем, сприяючи встановленню зв'язків між різними суб'єктами та інституціями [29].

Формування наукового підходу до поняття «комунікація» розпочалося ще в давнину, проте й досі воно не має єдиного усталеного визначення. Дослідження американських науковців К. Ларсона та Ф. Денса показують, що нині існує понад 130 трактувань цього терміна [11].

Один із засновників американської соціології Ч. Кулі вперше запропонував наукове визначення комунікації, описавши її як комплексний механізм, що забезпечує передавання символів розуму в просторі та їх збереження в часі. Він

включав до комунікації не лише мову та жести, а й письмо, друк, телеграф, телефон та інші засоби зв'язку, які сприяють розвитку людських взаємин [29].

Важливий внесок у розвиток поняття зробив англійський філософ і економіст А. Сміт, який у межах теорії «поділу праці» розглядав комунікацію як ключову умову організації спільної діяльності та економічного розвитку [15]. Він наголошував, що окрім транспортних шляхів, до засобів комунікації належать і нові інформаційні канали, зокрема газети й телеграф.

Дж. Стюарт Мілль підкреслював комунікативну функцію грошей, які виступають універсальним засобом інформаційного обміну. Цю ідею згодом розвинули соціологи Г. Зіммель у своїй праці «Філософія грошей» та Т. Парсонс, розглядаючи економічну систему як складну мережу комунікаційних процесів [21, с. 120].

Поняття «політична комунікація» тісно пов'язане з розвитком інформаційних технологій та демократизацією політичних процесів. Німецький політолог і соціолог К. Дойч визначав її як «нервову систему державного управління», а політичні повідомлення вважав ключовим чинником, що формує політичну поведінку [4]. Французький дослідник Ж.-М. Коттре порівнював політичну комунікацію з кровообігом у людському організмі, наголошуючи на її ролі як життєво необхідного зв'язку між елементами політичної системи [10].

Засновник кібернетики Н. Вінер припускав, що всі суспільні явища можна пояснити через інформаційний обмін. На його думку, політична комунікація охоплює створення, передачу, отримання та обробку повідомлень, які безпосередньо чи опосередковано впливають на політичний процес, формуючи суспільні настрої та поведінку еліт [22].

Французький політолог Р.-Ж. Шварценберг трактував політичну комунікацію як процес циркуляції політичної інформації між різними частинами політичної системи та суспільством. Українська дослідниця Л. Макаренко підкреслює, що інформаційний обмін є критично важливим у боротьбі за владу, адже розуміння суспільних потреб є ключем до політичної конкуренції та демократичного управління [Там же].

Сучасні підходи визначають політичні комунікації як сукупність соціальних контактів, що виникають у публічному просторі та впливають на політичні події, сприяючи взаємодії між громадськістю, медіа та владою [20].

В умовах сьогодення ключовим аспектом процесу формування та ухвалення управлінських рішень є ефективне використання комунікаційних механізмів у сфері публічного управління. Демократичний розвиток України неможливий без створення та підтримки дієвої системи взаємодії між органами державної влади, місцевого самоврядування та представниками громадянського суспільства. Таким чином, публічна комунікація набуває вирішального значення для функціонування політичних та соціальних процесів, оскільки забезпечує інформаційний зв'язок між владними інституціями та громадськістю.

Функціональне призначення публічної комунікації є предметом уваги багатьох науковців. Вітчизняний дослідник Є. Романенко зазначає, що в сучасному суспільстві, яке характеризується активним розвитком мас-медіа та громадянського сектору, спостерігається розширення сфери впливу публічних комунікацій. Відповідно, вони є складним механізмом взаємодії державних органів з населенням через засоби масової інформації з метою формування суспільних поглядів, позицій та інтересів різних соціальних груп [24].

З іншого боку, публічна комунікація виконує функцію забезпечення прозорості державного управління. Як зазначає Романенко Є. О., у цьому контексті її можна розглядати як специфічний вид офіційної взаємодії державних органів із громадськістю, що здійснюється переважно у форматі відкритого інформування. Таким чином, публічна комунікація сприяє підвищенню рівня довіри до влади, забезпеченню громадського контролю та залученню громадян до процесів ухвалення рішень [Там же].

У міру того як відбувалася демократизація соціального життя, що сприяла активізації політичної діяльності різних учасників, а також з формуванням постіндустріального та інформаційного суспільства, значно зростала роль комунікації в політичній сфері. XXI століття стало етапом бурхливого розвитку інноваційних технологій та створення супермасового інформаційного

середовища, що визначало нову динаміку в глобалізованому світі. Одночасно зростала роль комунікації, яка стала основою для інтеграції політичних гравців у відкритому просторі глобалізації, що також призвело до становлення багатовекторної системи політичних акторів і активних комунікаційних процесів [11]. У цьому контексті формування публічної комунікації стало основоположним фактором, що визначає інші політичні процеси та цілі. Без належної публічної комунікації неможливо забезпечити ефективні інформаційні зв'язки між державними інститутами та громадськістю, а також між державними і недержавними акторами у політичному середовищі. Крім того, без налагодженої комунікації неможливо легітимізувати владні рішення, що, у свою чергу, ускладнює досягнення порозуміння та консенсусу в демократичному суспільстві.

Аналізуючи ключові проблеми розвитку публічної сфери в Україні, І. В. Рейтерович [23, с. 57] виділяє п'ять основних функцій цієї сфери, які сприяють взаємодії між державою та суспільством, зокрема різними групами інтересів, що стосуються спільних проблем. Перша з них — це функція артикуляції та агрегації суспільних інтересів. Вона полягає в трансформації соціальних очікувань у конкретні політичні вимоги та в узгодженні приватних інтересів, створенні між ними ієрархії, а також формуванні спільних групових цілей, що, в свою чергу, знижує соціальну напругу і закладає основи для консенсусної демократії. Це також сприяє адаптації політичної системи до змінюваних умов.

Друга функція — публічний контроль над діяльністю влади. Публічна сфера в цьому випадку має нормативний статус і служить платформою, де державні справи можуть піддаватися постійному громадському моніторингу та перевірці.

Третя функція — інформаційно-комунікативна. Відкрита комунікація в публічній сфері має дискурсивний характер і дає змогу вести широкий обмін ідеями, думками та аргументами серед різних учасників суспільного життя.

Четверта функція — це вплив на формування публічної політики. Вона полягає в тому, щоб через публічні дискусії та дебати формувати політичні рішення, що відображають інтереси громадськості.

П'ята функція стосується політичної освіти громадян. Публічна сфера виступає як майданчик для об'єднання експертів, які оцінюють різні політичні та соціально-економічні явища. Крім того, вона частково сприяє формуванню політичної еліти через лідерів громадської думки та активістів, що грають важливу роль у суспільних змінах.

Отже, публічні комунікації відіграють ключову роль у розвитку сучасного суспільства, сприяючи взаємодії між державою і громадськістю. Вони допомагають формувати суспільні інтереси, узгоджувати політичні вимоги, знижувати соціальну напругу та сприяють розвитку демократії. Через публічні комунікації забезпечується відкритість, обмін ідеями та інформацією, що підвищує політичну обізнаність громадян. Вони також важливі для формування державної політики, адаптації політичних систем до нових умов і розвитку активних учасників політичного процесу, зокрема, через розвиток громадських активістів і лідерів думок.

1.2. Комунікаційні стратегії в умовах збройних конфліктів

У сучасних реаліях конфліктів стратегічна комунікація трансформувалася у впливовий механізм формування громадської думки, мобілізації соціальних груп та залучення міжнародної спільноти до підтримки конкретних позицій. Її застосування охоплює як традиційні засоби масової інформації, так і новітні цифрові платформи, що забезпечують оперативність поширення інформації та підвищують ефективність впливу на різні аудиторії.

Сучасні комунікативні стратегії мають подвійне спрямування: з одного боку, вони орієнтовані на об'єктивне інформування громадян України, а з іншого — на активну взаємодію з міжнародною спільнотою через іноземні засоби масової комунікації, соціальні мережі, дипломатичні канали та громадські ініціативи.

Головною метою цих заходів є розповсюдження достовірної інформації про події в країні, що сприяє формуванню міжнародної солідарності та підтримки.

Як підкреслюють науковці І. Грабовець та Л. Черноус, дослідження впливу комунікаційних стратегій в умовах інформаційної війни зберігає свою актуальність та міждисциплінарний характер [9]. Ця тематика перебуває у фокусі уваги фахівців із різних галузей знань – політології, журналістики, соціології, психології, військових наук. Значний внесок у її вивчення зробили такі дослідники, як С. Морган, А. Клімбург, М. Лібікі, Дж. Браян, С. Томпсон, С. Кара-Мурза, С. Расторгуєв, А. Зинов'єв та інші.

Феномен комунікації розглядається в межах широкого спектра наукових підходів і методів, розроблених провідними мислителями: Т. Адорно, М. Бубером, В. Вівером, Н. Вінером, Ю. Габермасом, М. Горкгаймером, С. А. Дітцем, Р. Т. Крейгом, Н. Луманом, М. Маклюеном, Г. Маркузе, Дж. Мідом, Дж. А. Міллером, Т. Парсонсом, Ч. Пірсом, Ж.-П. Сартром, П. Сорокіним, Ф. де Соссюром, Г. Тардом, Е. Тоффлером, Е. Холлом, К. Шенноном, А. Шюцом, Р. Якобсоном, К. Ясперсом та багатьма іншими. В Україні вагомі дослідження в цій сфері здійснюють О. Берегова, О. Висоцька, О. Гриценко, Н. Жукова, В. Іванов, М. Наумова, Г. Почепцов, В. Судакова, Г. Чміль, В. Шейко, Р. Шульга та інші вчені.

Комунікація як суспільне явище вивчається в різних аспектах: структура та види інформаційного обміну, мовні та семіотичні аспекти передавання повідомлень, особливості вербальної та невербальної взаємодії, механізми взаєморозуміння між індивідами та соціальними групами, технологічні аспекти розвитку засобів комунікації, їхній вплив на індивідуальну та колективну свідомість. Усе це свідчить про надзвичайну важливість подальших досліджень комунікаційних стратегій в умовах криз і конфліктів, з огляду на динамічні зміни у сфері інформаційних технологій та суспільно-політичних процесів.

Останнім часом поняття «комунікативні стратегії» набуло особливої ваги у сфері соціологічних досліджень. Якщо раніше наукова увага була зосереджена переважно на формуванні підходів до комунікації, спрямованих на розвиток,

адаптацію та підтримку впливу традиційних медіа (друкованих видань, радіо, телебачення), які змушені були змінюватися під впливом стрімкого поширення цифрових платформ, зокрема соціальних мереж, то після початку повномасштабного вторгнення в Україну у лютому 2022 року ці пріоритети зазнали суттєвих трансформацій [9].

На сучасному етапі головною метою комунікаційних стратегій органів публічної влади в Україні є ефективна протидія інформаційним атакам, поширюваним російською пропагандою, боротьба з дезінформацією, а також зміцнення морального духу громадян і консолідація суспільства навколо спільних цінностей і стратегічних цілей. Вітчизняні засоби масової інформації адаптували свої методи роботи до швидко змінюваного інформаційного ландшафту та діють у вкрай складних умовах, де інформаційна безпека стала не менш важливою, ніж фізична безпека.

Цілі комунікаційної стратегії в умовах військового конфлікту охоплюють широкий спектр завдань, спрямованих на забезпечення інформаційної стабільності, зміцнення національного духу та активізацію суспільної мобілізації. Дослідники виокремлюють такі ключові напрями комунікативної політики в публічній сфері:

- зміцнення морального духу населення (створення та поширення інформації, яка сприяє підтримці психологічної стійкості та оптимізму в суспільстві, навіть у критичних обставинах);
- формування довіри до державних інституцій (демонстрація досягнень і заходів, які впроваджуються державними органами задля безпеки громадян, що сприяє посиленню суспільної довіри до уряду та влади);
- стимулювання громадянської активності (заохочення людей до участі у волонтерських ініціативах, підтримці збройних сил, допомозі постраждалим та сприянні будь-яким громадським ініціативам, спрямованим на посилення стійкості країни);

- популяризація єдності та національної солідарності (посилення відчуття згуртованості через комунікацію спільних цінностей, формування національної ідентичності та патріотичного духу);
- протидія панічним настроям (розповсюдження інформації, яка зменшує рівень тривоги та допомагає громадянам краще розуміти ситуацію, зберігаючи впевненість у завтрашньому дні);
- підтримка військових та їхніх родин (комунікація, яка підвищує моральний дух солдатів та їхніх сімей, а також сприяє розумінню їхніх потреб з боку суспільства);
- виявлення та нейтралізація дезінформації (постійний моніторинг інформаційного простору, оперативне викриття фейкових новин, розробка механізмів швидкого реагування на інформаційні загрози) [26; 13].

Комунікаційна стратегія у сфері публічного управління в умовах збройного протистояння виступає наріжним каменем для забезпечення ефективної взаємодії між державними інституціями та громадянами. Вона охоплює комплекс підходів, методів і технологічних інструментів, спрямованих на встановлення стабільного, прозорого та двостороннього інформаційного обміну. Завдяки цій стратегії органи державної влади не лише оперативно інформують населення про свою діяльність, але й створюють міцне підґрунтя для формування довіри, консолідації суспільства та підвищення рівня громадянської активності [27].

Основним завданням комунікаційної стратегії є розбудова відкритого діалогу між державою та суспільством, що сприяє зміцненню соціальної згуртованості та забезпеченню підтримки державних рішень і реформ. Її ефективна реалізація допомагає зменшити ризики поширення дезінформації, посилює спроможність громадян критично оцінювати інформаційні потоки та сприяє збереженню інформаційної безпеки.

Крім того, комунікаційна стратегія має важливе значення для підвищення рівня обізнаності населення щодо їхніх прав і можливостей участі в процесах управління. Це, своєю чергою, сприяє формуванню активної громадянської

позиції, розширенню можливостей громадянського контролю за діями влади та стимулюванню відповідального ставлення до суспільних процесів [16].

Зважаючи на складність та динаміку сучасних викликів, комунікаційна стратегія повинна враховувати специфіку кризових умов, забезпечуючи швидке реагування на нові загрози, гнучкість підходів і використання багатоканальної системи комунікації. Це включає інтеграцію традиційних засобів масової інформації та цифрових платформ, залучення соціальних мереж для ефективного донесення інформації до широкої аудиторії, а також впровадження інноваційних технологій, які підвищують швидкість і точність комунікаційних процесів.

Таким чином, комунікаційна стратегія в умовах збройного конфлікту виконує не лише функцію інформування, а й стає потужним інструментом підтримки громадської стійкості, формування соціальної єдності та забезпечення ефективного управління в умовах нестабільності.

Дієва комунікаційна стратегія в умовах збройного протистояння здатна перетворитися на потужний інструмент впливу, що визначає динаміку конфлікту, сприяє зміцненню морального духу населення та забезпечує широку міжнародну солідарність. Завдяки ефективному інформаційному супроводу вона може не лише формувати суспільні настрої, а й мобілізувати громадянське суспільство, нейтралізувати ворожу пропаганду та зміцнювати позиції держави на міжнародній арені.

1.3. Соціальні мережі як інструмент публічних комунікацій: специфіка та вплив на формування громадської думки

У сучасному інформаційному просторі соціальні мережі відіграють ключову роль у процесах публічних комунікацій. Завдяки своїй інтерактивності, доступності та швидкості поширення інформації вони стали невід'ємною частиною медіасфери та суттєво впливають на формування громадської думки.

Соціальні медіа – це цифрові платформи, які забезпечують комунікацію між користувачами шляхом обміну текстовими повідомленнями, аудіо- та

відеоконтентом [25, с. 237]. Їхня популярність обумовлена такими характеристиками:

- інтерактивність – користувачі можуть не лише споживати інформацію, а й коментувати, ділитися нею та створювати власний контент;
- швидкість розповсюдження – інформація поширюється миттєво, що робить соціальні мережі ефективним інструментом оперативного інформування громадян;
- відсутність географічних бар'єрів – комунікація здійснюється на глобальному рівні, що дозволяє доносити повідомлення до широкої аудиторії;
- персоналізація контенту – алгоритми соціальних мереж аналізують інтереси користувачів та формують стрічку новин відповідно до їхніх вподобань [2].

Цифрові платформи соціальних мереж істотно розширюють доступ до інформації для широкого загалу. Завдяки цим комунікаційним каналам користувачі мають змогу отримувати найсвіжіші новини та актуальні повідомлення практично в реальному часі, безпосередньо від першоджерел. Це включає як офіційні матеріали від традиційних засобів масової інформації, так і контент, створений самими користувачами – свідками подій або експертами у відповідних сферах. Така миттєва передача даних не лише сприяє оперативному реагуванню на суспільно значущі події, а й значно прискорює процес їхнього обговорення та розповсюдження в інформаційному просторі, формуючи громадську думку та підвищуючи рівень обізнаності суспільства.

Соціальні мережі забезпечують не лише швидке інформування, а й створюють нові канали комунікації між владою, організаціями, ЗМІ та населенням. Вони дозволяють гнучко реагувати на інформаційні виклики, формувати наратив подій та підтримувати довіру до публічних інституцій. Згідно з дослідженнями Інституту Рейтер при Оксфордському університеті [6, с.12], понад 60% користувачів отримують новини саме через соціальні платформи, зокрема Facebook, Twitter (нині X), Instagram і Telegram.

Фахівці з комунікацій зазначають, що у кризових ситуаціях соціальні медіа надають низку суттєвих переваг [28]:

- оперативне поширення інформації (соцмережі забезпечують майже миттєву передачу важливої інформації до широкої аудиторії. Платформи на кшталт Twitter/X та Telegram дають змогу екстрено повідомляти про загрози, рішення влади або зміну обставин);
- можливість автономного формування повідомлень (органи влади, громадські організації та окремі користувачі мають змогу самостійно створювати і публікувати контент, задаючи власні акценти та фрейми сприйняття. Це дає змогу ефективно керувати інформаційним простором і зменшувати вплив дезінформації);
- активна взаємодія з аудиторією (соціальні мережі надають змогу налагоджувати зворотний зв'язок з громадянами в режимі реального часу, відповідати на запитання, коментарі чи скарги. Це підвищує рівень довіри до джерела інформації та зміцнює горизонтальні зв'язки у суспільстві);
- зміцнення зв'язків із громадою (через регулярну комунікацію, вирішення нагальних питань та надання практичної допомоги можна зміцнити стосунки між органами влади й населенням, що особливо важливо під час криз);
- адресна комунікація в межах окремих каналів (соцмережі дозволяють ефективно адаптувати повідомлення до специфіки конкретної платформи та цільової аудиторії, здійснюючи таргетований вплив на різні соціальні групи).

Таким чином, соціальні медіа стали невід'ємною частиною сучасного інструментарію публічної комунікації в кризових умовах. Їх використання потребує стратегічного планування, високого рівня цифрової грамотності та постійного моніторингу інформаційного середовища.

Висновки до першого розділу

У першому розділі було здійснено комплексний теоретичний аналіз публічних комунікацій як складного соціального феномену, що має вирішальне значення для забезпечення ефективної взаємодії між владою, суспільством та іншими учасниками комунікативного процесу. В межах підрозділів розкрито сутність, основні концепції, сучасні підходи та прикладні аспекти використання комунікацій у публічному управлінні, особливо в умовах криз та збройних конфліктів.

Публічні комунікації сьогодні розглядаються як невід’ємна складова демократичного управління, що забезпечує прозорість, підзвітність і включеність громадян до процесів прийняття рішень. Теоретичні підходи до вивчення цього феномену дозволяють осмислити комунікацію не лише як передачу інформації, але й як інструмент впливу, соціального конструювання реальності та легітимації влади.

В умовах збройного конфлікту комунікаційні стратегії набувають особливої актуальності. Вони спрямовані на забезпечення інформаційної безпеки, мобілізацію населення, формування громадської стійкості та спротиву, а також отримання міжнародної підтримки. Комунікація в кризових умовах перетворюється на засіб стратегічного управління інформаційним простором, що дає змогу ефективно протидіяти дезінформації та зберігати єдність суспільства. Комунікаційні практики під час війни мають чіткі цілі, серед яких — збереження морального духу, зміцнення довіри до влади, просування національних цінностей і координація дій.

Соціальні мережі, як окрема й надзвичайно впливова сфера публічних комунікацій, стали ключовими каналами поширення інформації, формування суспільних наративів і оперативного зворотного зв’язку. Їхні особливості — доступність, швидкодія, інтерактивність та можливість формувати власну інформаційну рамку — забезпечують ефективну підтримку антикризових комунікацій.

РОЗДІЛ 2.

ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

2.1. Програма соціологічного дослідження оцінки впливу публічних комунікацій на суспільну свідомість в умовах російсько-української війни

У контексті повномасштабної російської агресії проти України публічні комунікації стали стратегічним інструментом не лише інформування, а й формування національної єдності, моральної стійкості та громадянської активності. Інформаційна складова війни, яка включає як офіційні повідомлення, так і дії в соціальних мережах, істотно впливає на суспільну свідомість, сприйняття подій, ставлення до влади та готовність до спротиву. Дослідження цього феномену дозволить оцінити ефективність комунікаційних стратегій державних і недержавних акторів, виявити впливові чинники та сприяти підвищенню ефективності інформаційної політики України.

Мета дослідження полягає у виявленні специфічних особливостей змісту та способів реалізації публічних комунікацій у контексті російсько-української війни, а також у здійсненні аналізу їхнього впливу на громадську свідомість.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- проаналізувати теоретичні підходи до поняття «публічні комунікації» та їхнього функціонування в кризових умовах;
- дослідити особливості інформаційного простору України під час війни;
- визначити основні змістовні аспекти публічних комунікацій у воєнний період;
- оцінити вплив публічних комунікацій на суспільну думку, морально-психологічний стан громадян України;
- надати рекомендації щодо підвищення ефективності публічних комунікацій в умовах збройного конфлікту.

Об'єктом дослідження виступили публічні комунікації представників уряду в умовах російсько-української війни. Предметом дослідження – зміст, форми та особливості реалізації публічних комунікацій в умовах воєнного конфлікту.

Для оцінки впливу публічних комунікацій на суспільну думку, морально-психологічний стан громадян України було проведене анкетування громадян України віком від 18 років. Вибірка випадкова, відбір респондентів відбувався за методом доступності. Опитування проводилося через Google-форму, розміщену у соціальних мережах. Загальний обсяг опитуваних склав 160 осіб.

Для аналізу повідомлень у соціальних мережах, Telegram-каналах та офіційних комунікаціях було застосовано контент-аналіз. Повідомлення аналізувалися за період грудень 2024 року по березень 2025 року.

Аналіз повідомлень здійснювався за наступними змістовними характеристиками: тематика повідомлення; ключові меседжі, цільова аудиторія, емоційний фон, використання візуальних елементів та наявність/відсутність заклику до дії.

Отримані результати дослідження можуть бути використані для розробки стратегій інформаційної політики, підвищення ефективності кризової комунікації, формування стійкості громадян до дезінформації та посилення солідарності в українському суспільстві.

2.2. Аналіз основних наративів та інформаційних повідомлень, що поширюються з боку української влади та міжнародних організацій

Аналіз основних наративів та інформаційних повідомлень, що поширювалися українською владою та міжнародними організаціями у період з грудня 2024 року по березень 2025 року, свідчить про скоординовану комунікаційну стратегію, спрямовану на підтримку внутрішньої стійкості, зміцнення міжнародної солідарності та протидію дезінформації.

У листопаді 2024 року Президент України Володимир Зеленський представив у Верховній Раді План внутрішньої стійкості України, який охоплює десять ключових напрямів: «Єдність», «Фронт», «Зброя», «Гроші», «Енергетика», «Безпека», «Громади», «Людський капітал», «Культурний суверенітет» та «Політика героїв». Цей стратегічний документ спрямований на консолідацію суспільства, посилення опору агресії та забезпечення стійкості держави в умовах війни. Цей План був комплексною відповіддю на виклики, що постали перед Україною в умовах війни, та слугує дорожньою картою для досягнення стійкості, перемоги та відновлення держави (Додаток В рис 1.).

У грудні 2024 року українська влада та міжнародні організації активізували інформаційні кампанії, спрямовані на консолідацію суспільства, посилення міжнародної підтримки та протидію російській агресії. Основні наративи та повідомлення були зосереджені на наступних ключових темах:

- єдність Заходу для досягнення миру (Президент Володимир Зеленський під час саміту ЄС у Брюсселі наголосив на необхідності єдності між США та Європейським Союзом для досягнення миру в Україні. Він підкреслив, що лише спільними зусиллями можна зупинити агресію Росії та забезпечити стабільність в регіоні) (Додаток В рис 2.);

- активне просування членства в НАТО (Зеленський закликав українських дипломатів активно формувати громадську думку за кордоном на підтримку вступу України до НАТО. Він зазначив, що рішення про членство є політичним і залежить від позиції суспільства в країнах-партнерах) (Додаток В рис 3.);

- створення міжнародної контактної групи (Україна ініціювала формування робочої групи з ключовими європейськими партнерами та США для координації зусиль щодо зміцнення обороноздатності та розробки спільної позиції щодо завершення війни) (додаток В рис 4. і рис 5.);

- засудження атак на енергетичну інфраструктуру (у відповідь на масовані ракетні удари країни-агресорки по енергетичній інфраструктурі України, включаючи атаку на Різдво, українська влада засудила ці дії як спробу зламати

моральний дух населення та залишити громадян без тепла та електроенергії в зимовий період) (Додаток В рис 6.);

- засудження атак на цивільне населення (протягом грудня 2024 – березня 2025 року уряд України послідовно реагував на обстріли цивільних: публічно засуджувалися напади, суспільство інформувалося про жертви й руйнування, а також лунали обіцянки про невідворотність покарання. Такі заяви зміцнювали внутрішню консолідацію та підтверджували незмінність курсу на притягнення агресора до відповідальності) (Додаток В рис 7. і рис 8.).

Аналіз інформаційних повідомлень української влади можна представити наступним чином (табл. 1)

Таблиця 1. Аналіз основних наративів та інформаційних повідомлень, що поширювалися з боку української влади протягом грудня 2024 року

Дата	Джерело	Тип комунікації	Ключові наративи	Контекст	Цільова аудиторія
1 грудня 2024	Офіційний сайт Президента України	Прес-реліз	Засудження атаки на цивільні об'єкти в Запоріжжі; заклик до міжнародної спільноти щодо посилення санкцій.	Масовані ракетні обстріли на сході країни. Високий рівень напруги у суспільстві через загибель мирних громадян.	Українське населення, міжнародні партнери
10 грудня 2024	Міністерство закордонних справ України	Заява Міністерства закордонних справ	Призив до рішучого осуду Росії за агресію проти мирних мешканців; заклик до збільшення допомоги Україні.	Українська дипломатія активно звертається до міжнародних організацій для посилення санкцій і підтримки України.	Міжнародні організації, уряди держав
15 грудня 2024	Виступ Президента України	Публічний виступ, прес-конференція	Підтримка морального духу нації; засудження	Важливість об'єднання нації та спільної	Українське населення, ЗМІ

			атак на цивільне населення; підвищення ефективності оборонних зусиль.	боротьби з агресором.	
22 грудня 2024	Офіційний сайт Президента України	Прес-реліз, заява президента	Заклик до міжнародних партнерів щодо негайного засудження атак Росії на мирне населення України; підготовка до нових гуманітарних криз.	Підготовка до нової хвилі атаки, гуманітарні наслідки для цивільного населення.	Міжнародні організації, партнери України
30 грудня 2024	Прес-служба Президента України	Заява, прес-реліз	Засудження обстрілів Маріуполя, Бахмута; звернення до ООН і міжнародних партнерів щодо підтримки прав України на самооборону.	Високий рівень загрози для великих міст, пошкодження інфраструктури, втрати серед цивільних.	Міжнародні партнери, уряди держав

У грудні 2024 року в основному використовувалися заклики до міжнародної спільноти, щоб покращити ситуацію на фронті та підвищити ефективність санкцій проти росії. Основними наративами були засудження атак на цивільне населення та акцент на важливості моральної підтримки українців. Влада активно використовувала комунікаційні канали для мобілізації громадської підтримки і міжнародної допомоги, підкреслюючи гуманітарні наслідки агресії росії.

Така комунікація допомагала формувати міжнародний імідж України як жертви агресії, а також сприяла збільшенню уваги до гуманітарної кризи.

Комунікаційна стратегія влади в січні 2025 року поєднувала підтримку національного духу, просування євроатлантичної інтеграції, підсилення обороноздатності, жорстке протистояння ворожій пропаганді та реагування на зовнішні виклики. Ці наративи допомагали не лише інформувати громадян, а й мобілізувати міжнародну підтримку та зміцнювати дипломатичні позиції України:

- національна єдність і моральна стійкість (у День Соборності, 22 січня 2025 року, Президент Володимир Зеленський звернувся до громадян із закликом зберегти міцність духу та єдність усіх регіонів України. Він підкреслив: «Українська єдність – це не тільки про два береги Дніпра. Це про весь наш світ», – наголосив глава держави. Це звернення мало на меті зміцнити внутрішню консолідацію на тлі триваючого військового тиску) (Додаток В рис 9.);

- Євроатлантична інтеграція та міжнародна солідарність (на Всесвітньому економічному форумі 21 січня Зеленський закликав Європу «змагатися за першість у пріоритетах, альянсах і технологічному розвитку», акцентуючи увагу на важливості єднання США та ЄС для захисту всього континенту. А вже 20 січня він офіційно висловив готовність України «працювати разом з американцями, щоб досягти справжнього миру») (Додаток В рис 10.);

- зміцнення обороноздатності та самозабезпечення зброєю (у низці звернень (17–19 січня) Президент детально розповідав про рішення Ставки верховного головнокомандувача, спрямовані на збільшення власного виробництва й закупівель сучасних засобів протиповітряної оборони та безпілотників. «Незмінно працюємо заради більшої кількості систем ППО для України й над тим, щоб наша армія могла активно діяти проти пускових установок ворога», – звучало у промовах глави держави);

- протистояння проросійській пропаганді (Міністерство закордонних справ у заяві 30 січня різко відповіло на «проси російської пропаганди» та спроби

дискредитації України з боку зовнішніх політиків, назвавши їх «виявом крайньої неповаги до нашої держави») (Додаток В рис 11.);

- реакція на зовнішні виклики та порушення міжнародного права (окрім внутрішніх тем, офіційні особи регулярно засуджували спроби втручання у внутрішні справи України та атаки Кремля. Так, 27 січня МЗС випустило заяву щодо «так званих президентських виборів» у Білорусі, підкресливши їх нелегітимність та порушення демократичних норм) (Додаток В рис 12).

Наративи, які домінували в комунікації як української влади, так і міжнародних медіа протягом січня 2025 року представлені у таблиці 2.

Таблиця 2. Основні наративи, що поширювалися з боку української влади протягом січня 2024 року

Наратив	Пояснення	Джерела
Національна єдність та моральна стійкість	Президент Зеленський закликав до єдності, підкреслюючи важливість збереження морального духу на тлі війни, зазначивши, що єдність - це основа нашої перемоги.	Офіційні звернення Президента України (22 січня 2025 року)
Євроатлантична інтеграція та міжнародна солідарність	Зеленський акцентував на євроатлантичній інтеграції, закликавши країни Європи та США об'єднатися в боротьбі з російською агресією.	Всесвітній економічний форум, 21 січня 2025 року
Зміцнення обороноздатності	Офіційні заяви щодо посилення власного виробництва зброї, підвищення оборонних можливостей та закупівлі сучасних технологій для армії.	Заяви Президента та Міністерства оборони України (17-19 січня 2025 року)
Протистояння російській пропаганді	МЗС України засудило проросійську пропаганду та закликала європейських партнерів підтримати українську позицію в інформаційній війні.	Заява МЗС України (30 січня 2025 року)
Порушення міжнародного права	Засудження спроб втручання росії у внутрішні справи	Заяви МЗС України (27-31 січня 2025 року)

	України, зокрема через нелегітимні вибори в Білорусі.	
Міжнародна підтримка України	Міжнародні медіа наголошували на важливості підтримки України з боку США та ЄС, а також на санкціях проти росії як механізм впливу.	BBC, Reuters, The Guardian (січень 2025 року)
Дипломатичні зусилля України щодо завершення війни	Наративи, що акцентують на дипломатичних зусиллях України щодо мирного вирішення війни, включаючи спільні ініціативи з партнерами.	BBC, Al Jazeera (січень 2025 року)
Міжнародні гуманітарні ініціативи	Окремі повідомлення міжнародних ЗМІ фокусуються на допомозі Україні, включаючи гуманітарні місії та постачання медичних засобів від міжнародних організацій.	CNN, UN News (січень 2025 року)
Угода про санкції проти росії	Актуалізація санкційної політики ЄС та США щодо росії, зокрема введення нових економічних обмежень.	The Guardian, Deutsche Welle (січень 2025 року)

У лютому 2025 року українська влада та міжнародні організації активно комунікували ключові наративи, спрямовані на підтримку національної єдності, посилення обороноздатності, засудження російської агресії та зміцнення міжнародної підтримки України. Основна увага приділялася демонстрації стійкості українського суспільства перед викликами війни, зокрема на тлі чергової річниці повномасштабного вторгнення. Президент України виступав із промовами, акцентуючи на важливості консолідації зусиль усіх громадян і продовженні співпраці з міжнародними партнерами. У комунікаціях влади активно застосовувалися як емоційні, так і раціональні аргументи, щоб утвердити довіру до державної політики та мобілізувати населення. Водночас міжнародні інституції, зокрема ЄС, НАТО та ООН, послідовно транслювали меседжі солідарності з Україною, наголошуючи на необхідності довгострокової

підтримки. Основні наративи та повідомлення були зосереджені на наступних ключових темах:

- національна єдність та готовність до миру (Президент Володимир Зеленський заявив про готовність залишити посаду заради досягнення миру, підкреслюючи пріоритетність суверенітету та територіальної цілісності України) (Додаток В рис 14);

- зміцнення обороноздатності та розвиток військово-промислового комплексу (Україна активно розвиває власне виробництво озброєння, зокрема безпілотників, у співпраці з європейськими партнерами. ЄС виділив значні кошти на підтримку української оборонної промисловості) (Додаток В рис 15);

- протидія російській пропаганді та інформаційним атакам (Головне управління розвідки України повідомило про підготовку Росією інформаційних атак до річниці вторгнення, спрямованих на дестабілізацію ситуації в Україні та дискредитацію її міжнародних партнерів) (Додаток В рис 16).

Міжнародні організації у цей період транслювали ключові наративи, спрямовані на підтримку України. Зокрема, Європейський Союз разом із партнерами виступив зі спільною заявою до третьої річниці повномасштабного вторгнення, рішуче засудивши російську агресію та підтвердивши подальшу підтримку України. Також міжнародна спільнота наголосила на важливості економічного відновлення України — під час огляду її торговельної політики у рамках Світової організації торгівлі було заявлено про сприяння інтеграції України в глобальні ринки. Крім того, європейські інституції висловили підтримку створенню спеціального трибуналу для притягнення російських посадовців до відповідальності за воєнні злочини (Додаток В рис 17). Ці меседжі були частиною системної інформаційної політики на підтримку суверенітету України.

Скоординовані зусилля України та міжнародної спільноти у протидії російській агресії, зміцненні обороноздатності, відновленні економіки та забезпеченні справедливості, відображені у ключових наративах лютого 2025 року представлені у порівняльній таблиці 3.

Таблиця 3. Порівняння основних наративів української влади та міжнародних організацій у лютому 2025 року

Тема	Українська влада	Міжнародні організації
Національна єдність та мир	Готовність до компромісів заради миру, збереження суверенітету	Підтримка суверенітету та територіальної цілісності України
Обороздатність	Розвиток власного ВПК, виробництво безпілотників	Фінансова та технічна підтримка оборонної промисловості України
Протидія пропаганді	Виявлення та нейтралізація інформаційних атак рф	Засудження дезінформації та підтримка інформаційної безпеки
Економічне відновлення	Залучення інвестицій, відновлення інфраструктури	Підтримка відновлення та інтеграції в глобальні ринки
Юридична відповідальність рф	Підтримка створення трибуналу	Ініціатива створення спеціального трибуналу для притягнення рф до відповідальності

Отже, у лютому 2025 року комунікації української влади та міжнародних партнерів були спрямовані на консолідацію суспільства, засудження російської агресії, зміцнення обороноздатності та активізацію зовнішньої підтримки. Основні наративи підкреслювали єдність, стійкість і необхідність притягнення агресора до відповідальності, що відображалось як у внутрішніх, так і міжнародних інформаційних кампаніях.

У березні 2025 року українська влада та міжнародні організації активно просували ключові інформаційні наративи, спрямовані на підтримку єдності суспільства, протидію дезінформації та збереження міжнародної підтримки. Особливу увагу приділяли посиленню обороноздатності України та засудженню будь-яких форм агресії з боку рф. Президент і уряд чітко заявили про неприйнятність територіальних поступок, підкреслюючи суверенітет і цілісність держави. Міжнародні партнери, включаючи Європейський Союз, наголосили на необхідності справедливого миру та підтримали зусилля України в гуманітарній, оборонній та економічній сферах (Додаток В рис 18). Загалом, інформаційна політика у березні 2025 року демонструвала високий рівень координації між внутрішніми та зовнішніми акторами в умовах триваючої війни.

Основні наративи та повідомлення української влади були зосереджені на наступних ключових темах:

- збереження єдності та стійкості суспільства (прем'єр-міністр Денис Шмигаль підкреслив важливість національної єдності та консолідації міжнародних партнерів для подолання викликів четвертого року повномасштабної війни) (Додаток В рис 19);

- протидія дезінформації та інформаційним атакам (Центр протидії дезінформації повідомив про активізацію російських інформаційних кампаній, спрямованих на дискредитацію мобілізаційного процесу в Україні та підірив довіри до влади) (Додаток В рис 20);

- відмова від територіальних поступок (Президент Володимир Зеленський та українські посадовці рішуче відкинули пропозиції США щодо визнання російського контролю над Кримом, наголошуючи на неприпустимості таких поступок) (Додаток В рис 21).

Спрямування комунікацій української влади та міжнародних організацій у березні 2025 року представлені у таблиці 4.

Таблиця 4. Основні наративи української влади та міжнародних організацій у березні 2025 року

Тема	Українська влада	Міжнародні організації
Єдність та стійкість	Підкреслення національної єдності та консолідації зусиль для подолання викликів війни.	Підтримка суверенітету та територіальної цілісності України.
Обороздатність	Відмова від територіальних поступок та посилення власних оборонних спроможностей.	Ініціативи на зміцнення обороноздатності Європи, такі як "Readiness 2030".
Інформаційна безпека	Протидія дезінформації та інформаційним атакам з боку Росії.	Засудження російської агресії та підтримка України на міжнародному рівні.
Гуманітарна допомога	Забезпечення підтримки постраждалим та внутрішньо переміщеним особам.	Надання гуманітарної допомоги та підтримка вразливих груп населення через міжнародні організації, такі як IOM.

У період з грудня 2024 по березень 2025 року комунікаційна стратегія української влади характеризувалася системною, цілеспрямованою та адаптивною взаємодією з громадянами й міжнародною спільнотою. Основні напрями комунікації охоплювали: засудження російської агресії, підтримку національної єдності та морального духу населення, забезпечення прозорості щодо безпекової ситуації, консолідацію партнерської допомоги, а також просування справедливого миру на міжнародній арені (Додаток В рис 22. і рис 23.).

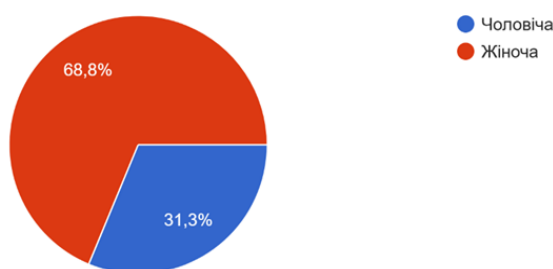
Форми реалізації цих наративів включали щоденні звернення Президента та керівників центральних органів влади, активну присутність у соціальних мережах, інформаційні кампанії через державні та незалежні ЗМІ, пресбрифінги, міжнародні виступи та участь у дипломатичних форумах. Також активно застосовувались цифрові платформи для кризової комунікації, оповіщення населення, боротьби з дезінформацією та мобілізації суспільної підтримки. Загалом, урядова комунікація у цей період була зосереджена на посиленні внутрішньої стійкості країни, ефективному реагуванні на інформаційні виклики та стратегічному зміцненні міжнародної солідарності.

2.3. Вплив публічних комунікацій на суспільство в умовах російсько-української війни

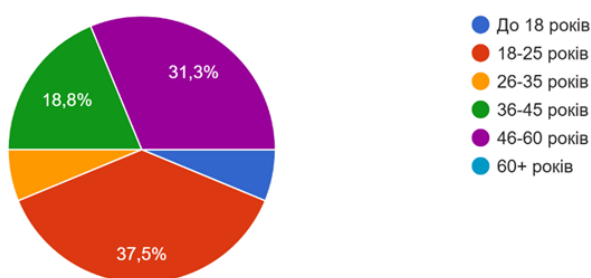
У сучасному світі публічні комунікації є потужним інструментом формування суспільної свідомості, мобілізації населення та забезпечення соціальної стійкості. В умовах повномасштабної російсько-української війни, яка триває з лютого 2022 року, роль публічних комунікацій набула особливої ваги, оскільки інформаційний простір став ключовим полем боротьби нарівні з воєнним фронтом. Комунікаційна діяльність української влади, громадських інституцій та міжнародних партнерів визначає не лише хід

внутрішньополітичних процесів, а й впливає на рівень міжнародної підтримки, морально-психологічний стан населення та здатність країни до опору.

З метою визначення громадської думки щодо ефективності публічних комунікацій у воєнний час нами було проведене анкетування населення віком до 60 років через соціальні мережі (розсилка Google-форми). В опитуванні взяли участь 160 осіб, серед яких 31,3% чоловіків і 68,8% жінок.

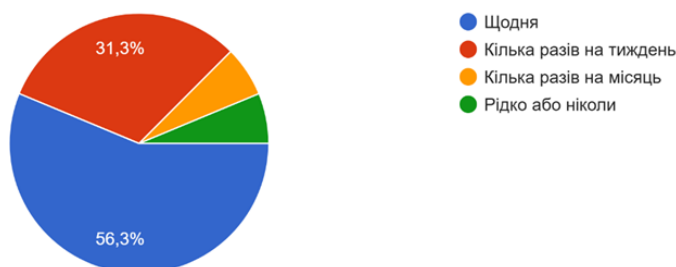

Найбільший відсоток респондентів – молодь віком від 18 до 25 років (37,5%), 31,3% - респонденти віком 46-60 років, 18,8% - 36-45 років, і по 6,3% - респонденти до 18 років та 26-35 років.

Аналіз відповідей на питання «Як часто ви стежите за офіційними повідомленнями державних органів щодо ситуації в країні?» свідчить про високий рівень зацікавленості населення в офіційній інформації щодо ситуації в країні. Понад половина респондентів (56,3%) щодня відстежують повідомлення державних органів, що вказує на значну довіру до офіційних джерел та потребу в регулярному інформуванні в умовах війни. Ще 31,3% роблять це кілька разів

на тиждень, тобто загалом понад 87% опитаних тримають руку на пульсі подій на постійній основі. Низька частка тих, хто стежить за повідомленнями лише кілька разів на місяць (6,5%) або не стежить взагалі (5%), може бути пов'язана з особистими обставинами, втому від новин або браком довіри.

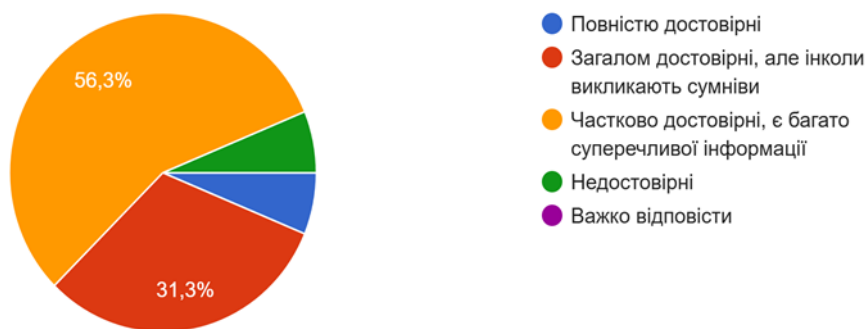

Серед джерел інформації, до яких респонденти звертаються найчастіше, домінують соціальні мережі (75% виборів респондентів), інтернет-ЗМІ – 68,8% виборів; офіційні сайти державних органів влади – 50%. Телебачення як джерело інформації зазначили 37,6% респондентів (18,8% тих, хто дивиться «Єдиний марафон» і стільки ж – 18,8% - хто дивиться інші канали). Радіо і друковані видання не користуються попитом у респондентів – жодного вибору від опитаних.

Такі результати свідчать про зміну медіаспоживання та орієнтацію населення на швидкі, інтерактивні та персоналізовані джерела. Отже, можна говорити про необхідність адаптації комунікаційних стратегій державних органів влади до переваг цифрової аудиторії, зокрема через активну присутність у соціальних мережах і партнерство з онлайн-медіа.

Аналіз відповідей на запитання «Наскільки, на вашу думку, офіційні державні комунікації є достовірними?» демонструє помірний рівень довіри серед респондентів із явною схильністю до скептицизму. Понад половина опитаних (56,3%) вважають, що комунікації частково достовірні, але містять багато суперечливої інформації, що свідчить про низький рівень інформаційної впевненості та потребу в посиленні узгодженості та прозорості повідомлень з боку влади. 6,3% респондентів висловили повну недовіру до офіційних джерел, що, хоч і не є критично високим показником, проте вказує на існування сегменту

населення, що повністю відкидає державну комунікацію. Водночас 37,6% учасників опитування в цілому довіряють офіційним повідомленням: із них 31,3% вважають інформацію загалом достовірною, але визнають окремі сумнівні моменти, тоді як 6,3% респондентів оцінюють офіційну інформацію як повністю достовірну.

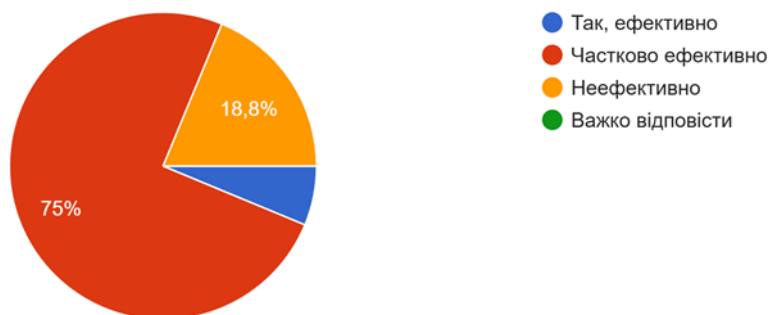

Загалом, отримані дані свідчать про дефіцит довіри до державної комунікації, що потребує стратегічного реагування, зокрема шляхом посилення прозорості, оперативності, єдності меседжів і налагодження діалогу з аудиторією через доступні та авторитетні канали.

Аналіз відповідей на запитання «Чи вважаєте ви, що держава ефективно протидіє російській пропаганді в інформаційному просторі?» свідчить про високий рівень підтримки зусиль держави в цьому напрямі серед респондентів. Зокрема, 81,2% опитаних вважають, що протидія є принаймні частково ефективною: 6,2% визнали дії держави повністю ефективними, а ще 75% — частково ефективними, тобто бачать позитивний вплив, але, ймовірно, визнають існування певних недоліків або прогалин. Разом з тим, майже п'ята частина опитаних (18,8%) вважає, що держава неефективно бореться з російською пропагандою, що вказує на наявність незадоволення або сумнівів у дієвості комунікаційних заходів. Цей сегмент суспільства може бути чутливим до дезінформації або відчувати нестачу прозорих, переконливих меседжів з боку українських інституцій.

Таким чином, попри переважну оцінку державної протидії як принаймні частково успішної, результати свідчать про потребу в подальшому посиленні

стратегічної комунікації, зокрема — підвищенні довіри, демонстрації результатів, цільовому інформуванню уразливих аудиторій та ефективному викритті ворожих наративів.

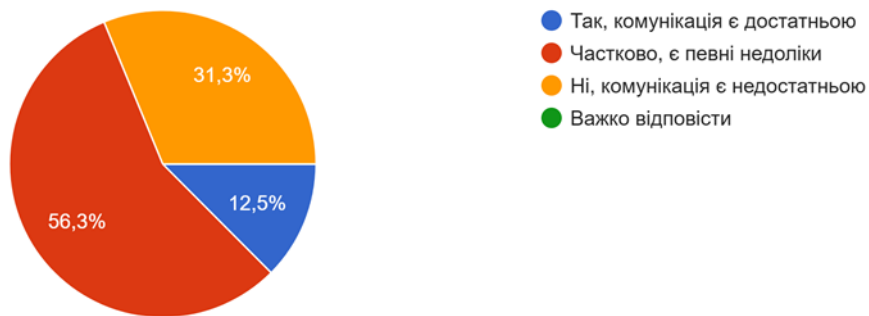

Серед форм публічних комунікацій респонденти найбільш ефективними вважають прямі звернення керівництва держави та соціальні мережі і офіційні телеграм-канали (62,5% виборів на кожен варіант відповіді). Високу оцінку також отримали брифінги і прес-конференції представників влади (56,3%) — ці формати залишаються важливими для структурованого пояснення рішень і відповідей на запити ЗМІ. Водночас менш популярними виявилися аналітичні матеріали та експертні статті (37,5%) — можливо, через їхню складність або обмежене поширення серед широкої аудиторії. Інформаційні кампанії та соціальна реклама мають найнижчий рівень довіри серед опитаних (18,8%), що може вказувати на шаблонність або недостатню сферу охоплення цих інструментів.

Таким чином, результати свідчать про високу ефективність комунікацій, які є оперативними, особистісними та діджитал-орієнтованими, тоді як більш традиційні або аналітичні формати потребують адаптації до вимог сучасної інформаційної поведінки.

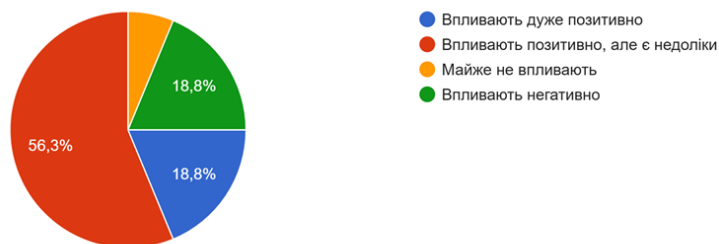
Аналіз відповідей на питання «Чи достатньо, на вашу думку, держава приділяє уваги комунікації з населенням у кризових ситуаціях?» демонструє помірно позитивне, проте не безкритичне ставлення громадян до комунікативних зусиль держави. 68,8% респондентів загалом вважають, що держава приділяє достатньо уваги такій комунікації (12,5% зазначили, що

комунікація є достатньою, а 56,3% - «частково, є певні недоліки»). Недостатньою комунікацію у кризових умовах вважає майже третина опитаних – 31,3%. Ці результати свідчать про потребу покращення якості, регулярності та змістовності кризових комунікацій, зокрема у частині прозорості, пояснення рішень та адаптації до потреб різних груп населення.

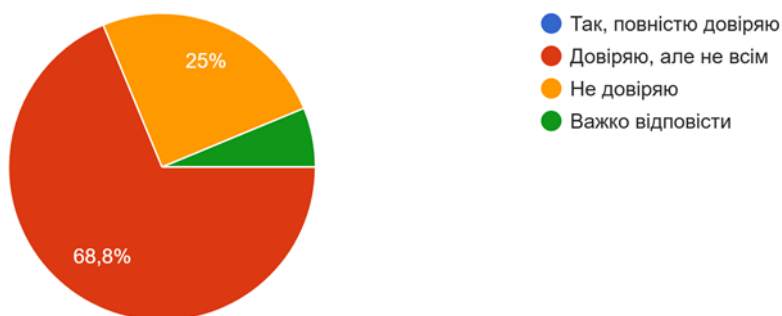

Аналіз відповідей на запитання «Наскільки, на вашу думку, публічні комунікації впливають на морально-психологічний стан громадян під час війни?» свідчить про високу оцінку значущості інформаційної політики держави в умовах війни. 18,8% респондентів вважають, що публічні комунікації позитивно впливають на морально-психологічний стан населення, а 56,3 % зазначили, що такий вплив є частковим, тобто комунікації іноді виконують функцію підтримки, але не завжди є достатньо ефективними чи емоційно вмотивованими. Про негативний вплив зазначили 18,8%, а 6,3% опитаних вважають, що публічні комунікації майже не впливають на моральний стан громадян.

Така ситуація вказує на необхідність продуманої та цілеспрямованої інформаційної політики. Публічні звернення, меседжі підтримки, оперативна комунікація у критичних ситуаціях дійсно сприймаються як інструмент психологічної стабілізації та підвищення довіри до держави.

Аналіз відповідей на питання «Чи довіряєте ви незалежним журналістам і громадським діячам, які коментують ситуацію в країні?» засвідчує стримане та вибіркоче ставлення респондентів до незалежного медіасектору. 68,8% опитаних зазначили, що довіряють, але не всім — це свідчить про високий рівень критичності аудиторії й вибіркоче споживання коментарів та аналітики від незалежних джерел. 25% респондентів висловили повну недовіру до незалежних журналістів і громадських діячів — і це суттєвий сигнал щодо рівня скептицизму або розчарування в альтернативних комунікаторах. Ще 6,2% опитаних не змогли визначитися з відповіддю, що може вказувати на недостатній рівень інформованості або байдужість до цього джерела інформації. Варто звернути увагу, що жоден респондент не висловив повної довіри до незалежних голосів у публічному просторі. Це підкреслює важливість підвищення професійних стандартів, прозорості та обґрунтованості публічних виступів незалежних коментаторів, щоб зміцнювати довіру аудиторії в умовах війни.

На основі проведеного аналізу результатів анкетування можна зробити загальний висновок про специфіку сприйняття та оцінки публічних комунікацій в умовах російсько-української війни. Загалом результати опитування підтверджують, що публічні комунікації в умовах збройного конфлікту мають

потужний вплив на морально-психологічний стан громадян, а також на рівень довіри до інституцій і сприйняття подій. Проте водночас виявляється потреба в посиленні прозорості, системності та достовірності комунікаційної політики держави.

Висновки до другого розділу

Проведене дослідження дає змогу окреслити ключові тенденції, змістові акценти та виклики, пов'язані з функціонуванням публічних комунікацій в умовах повномасштабної війни. По-перше, анкетування виявило відносно високий рівень залученості громадян до інформаційного простору, активне використання соціальних мереж та онлайн-ресурсів, а також запит на оперативну та достовірну інформацію. Водночас зафіксовано певну недовіру до офіційних державних комунікацій, що свідчить про необхідність підвищення прозорості, послідовності та етичної відповідальності у взаємодії влади з суспільством.

По-друге, аналіз основних інформаційних наративів, поширюваних з боку української влади та міжнародних організацій у період з грудня 2024 по березень 2025 року, засвідчив їх спрямованість на посилення національної єдності, мобілізацію внутрішніх ресурсів, консолідацію міжнародної підтримки, а також засудження російської агресії. Зміст комунікацій базується як на оборонно-безпекових, так і на гуманітарних, соціальних, економічних та морально-психологічних аспектах. Важливою складовою залишається персоніфіковане лідерство — звернення керівництва держави, які сприймаються аудиторією як найбільш ефективна форма впливу.

По-третє, вплив публічних комунікацій у воєнний час є не лише інформативним, а й емоційно-психологічним: вони формують суспільні настрої, підтримують віру в перемогу, сприяють подоланню паніки та дезінформації. Проте дослідження виявило, що інформаційна стійкість громадян залишається вразливою, особливо в умовах інформаційних атак і постійного психологічного тиску.

Таким чином, публічні комунікації у період війни виступають критично важливим інструментом як для національної безпеки, так і для формування громадянської свідомості, і потребують постійного вдосконалення на основі зворотного зв'язку із суспільством та адаптації до динаміки інформаційного середовища.

РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

3.1. Підтримка психологічної стійкості населення через публічні комунікації в умовах російсько-української війни

Психологічна стійкість населення є критично важливою в умовах війни, коли громадяни стикаються з постійним стресом, невизначеністю та загрозами. Публічні комунікації відіграють ключову роль у підтримці цієї стійкості, забезпечуючи населення достовірною інформацією, зменшуючи тривожність та сприяючи формуванню відчуття контролю над ситуацією.

Публічні комунікації, зокрема офіційні звернення, прес-конференції, інформаційні кампанії та повідомлення в соціальних мережах, спрямовані на інформування населення про поточну ситуацію, дії влади та рекомендації щодо безпеки. Це сприяє зниженню рівня паніки та тривожності серед громадян. Наприклад, регулярні звернення керівництва держави, зокрема Президента України, забезпечують громадянам відчуття стабільності та впевненості в діях влади. Такі комунікації також сприяють формуванню національної єдності та підтримці морального духу населення [19].

У 2022 році за ініціативи Першої леді України Олени Зеленської було започатковано Всеукраїнську програму ментального здоров'я «Як ти?», спрямовану на інтеграцію психологічної підтримки в усі сфери життя громадян. Програма реалізується у співпраці з міжнародними організаціями, такими як ВООЗ, UNICEF, USAID та іншими, і передбачає проведення інформаційних кампаній, освітніх заходів та надання психологічної допомоги населенню [7].

Соціальні мережі стали важливим каналом для поширення інформації та надання емоційної підтримки. Дослідження показують, що платформи, такі як Twitter, Facebook та Instagram, використовуються для мобілізації ресурсів, збору коштів та обміну досвідом, що сприяє формуванню спільнот підтримки в умовах

кризи [5]. Через ці платформи громадяни отримують оперативну інформацію, поради щодо поведінки в кризових ситуаціях та психологічну підтримку. Крім того, соціальні мережі дозволяють громадянам обмінюватися досвідом, підтримувати один одного та відчувати солідарність, що є важливим фактором у збереженні психологічної стійкості.

Інформаційні кампанії, спрямовані на підвищення обізнаності населення щодо методів збереження психологічного здоров'я, є важливим елементом публічних комунікацій. Такі кампанії можуть включати поради психологів, інформацію про доступні ресурси підтримки та навчальні матеріали. Освітні програми, що навчають громадян навичкам саморегуляції, управління стресом та розвитку емоційної стійкості, також сприяють зміцненню психологічної стійкості населення в умовах війни.

Громадські організації відіграють важливу роль у наданні психологічної допомоги постраждалим від війни. Наприклад, фонд «Голоси дітей», заснований Оленою Розвадовською, надає психологічну підтримку дітям, які пережили травматичні події, через арт-терапію, групові заняття та індивідуальні консультації [8].

Культурні проєкти, такі як Музей «Голоси мирних», сприяють збереженню особистих історій постраждалих від війни, що допомагає в осмисленні травматичного досвіду та сприяє психологічному відновленню. Музей реалізує проєкти, спрямовані на документування свідчень, проведення арт-терапевтичних заходів та надання психологічної допомоги [17].

Публічні комунікації в умовах війни відіграють вирішальну роль у підтримці психологічної стійкості населення. Завдяки зусиллям державних структур, громадських організацій та використанню цифрових платформ, українське суспільство отримує необхідну інформацію та підтримку для подолання психологічних наслідків війни. Проте для забезпечення сталого ефекту необхідно продовжувати розвивати ці ініціативи, забезпечуючи їх належним фінансуванням та інтеграцією в усі сфери суспільного життя.

3.2. Позитивні та негативні наслідки впливу публічних комунікацій на суспільну свідомість та мобілізацію

У сучасних умовах публічні комунікації стали критично важливим інструментом взаємодії влади з населенням, особливо в період збройного конфлікту. Російсько-українська війна, що триває з 2014 року й набула повномасштабного характеру в лютому 2022 року, актуалізувала потребу в ефективному інформаційному управлінні. Публічні комунікації не лише транслюють офіційні позиції, а й безпосередньо впливають на суспільну свідомість, поведінку, моральний стан громадян та їхню мобілізаційну готовність.

Публічні звернення президента, урядовців, військового командування й місцевої влади в період війни відіграють важливу роль у консолідації суспільства. Комунікаційні кампанії, зокрема на теми єдності, взаємопідтримки, важливості спротиву, допомагають зберігати моральний дух. Наприклад, звернення Президента України Володимира Зеленського, що регулярно транслюються на національних та міжнародних каналах, стали символом опору та джерелом національної стійкості.

Публічні повідомлення й коментарі з боку офіційних органів (Центр протидії дезінформації, СБУ, Міноборони) допомагають виявляти та спростовувати фейки. Це сприяє підвищенню інформаційної гігієни суспільства та критичного сприйняття новин.

Водночас поруч з позитивними аспектами спостерігаються і негативні наслідки впливу публічних комунікацій на громадянське суспільство. Постійний потік повідомлень, часто з тривожним змістом, призводить до втоми та зниження чутливості до новин. Деякі громадяни починають уникати інформації, що може знижувати рівень поінформованості та участі. Через повторювані наративи про ворога або «зрадників» у тилу може посилюватися внутрішня поляризація, стигматизація окремих груп населення (наприклад, російськомовних громадян або представників опозиції) [1].

Отже, публічні комунікації в умовах російсько-української війни стали інструментом не лише передачі інформації, а й потужним фактором впливу на суспільну свідомість. Вони активно формують соціальні настрої, моральний дух, мобілізаційну готовність та довіру до держави. Водночас виклики залишаються значними: зниження довіри, інформаційна втома, ризики маніпуляції. Для збереження ефективності публічних комунікацій необхідне дотримання принципів відкритості, прозорості, етичності та діалогу. Тільки в такий спосіб можна забезпечити сталість суспільної підтримки в умовах війни та післявоєнної відбудови.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі дослідження проаналізовано ключові аспекти ефективності публічних комунікацій, зосереджуючись на їх впливі на психологічну стійкість населення, суспільну свідомість та мобілізаційну готовність. Досвід війни засвідчив, що продумана, своєчасна і прозора комунікація з боку держави може значною мірою сприяти згуртованості, посиленню довіри до інституцій і морально-психологічній стабільності громадян. Водночас виявлено й низку проблем, серед яких — інформаційна перевтома, неоднозначне сприйняття офіційних джерел та ризики маніпулятивних наративів.

Позитивним результатом стало широке визнання ролі звернень керівництва держави, соціальних мереж і телеграм-каналів як ефективних каналів комунікації. Проте обмежена довіра до офіційних повідомлень та незалежних коментаторів свідчить про необхідність подальшого вдосконалення як змісту, так і форми донесення інформації. Публічні комунікації в умовах війни мають бути не лише засобом впливу, а й інструментом підтримки, діалогу та подолання тривоги, що потребує системного підходу та адаптації до потреб аудиторії.

ВИСНОВКИ

У межах дослідження було реалізовано низку аналітичних і практичних завдань, що дозволило комплексно розглянути феномен публічних комунікацій у контексті російсько-української війни:

Теоретичні підходи до публічних комунікацій дозволили з'ясувати, що публічні комунікації є важливим інструментом взаємодії держави та суспільства, особливо в кризових умовах. Вони виконують функції інформування, формування довіри, мобілізації та зниження соціальної напруги. У кризових ситуаціях (зокрема під час війни) ключовим чинником ефективності публічної комунікації є її прозорість, своєчасність і емоційна чутливість.

Аналіз інформаційного простору України у період війни засвідчив його високий ступінь напруження, гібридного впливу з боку росії, а також постійної необхідності в інформаційній адаптації. Офіційні канали держави активно протистоять дезінформації, використовуючи багаторівневу комунікаційну стратегію, орієнтовану як на внутрішню аудиторію, так і на міжнародну спільноту.

Основні змістовні аспекти публічних комунікацій у воєнний період включають наративи єдності, стійкості, героїзму, протидії агресії, міжнародної підтримки та відбудови. Ці повідомлення спрямовані на збереження внутрішньої консолідації, підтримку бойового духу та морально-психологічного стану населення.

Оцінка впливу публічних комунікацій (зокрема, на основі соціологічного опитування) показала, що більшість громадян регулярно звертаються до офіційної інформації, водночас маючи певний рівень недовіри до окремих джерел. Значна частина респондентів визнає вплив публічних комунікацій на психологічну стійкість і відчуває потребу в достовірному, людяному та регулярному інформуванні.

Рекомендації стосуються підвищення прозорості комунікацій, удосконалення контенту в офіційних телеграм-каналах і соціальних мережах,

активнішого залучення фахових комунікаторів, психологів та незалежних експертів, а також адаптації інформаційних повідомлень до потреб різних цільових аудиторій.

Таким чином, дослідження підтвердило ключову роль публічних комунікацій у зміцненні інформаційної безпеки, національної єдності та психологічної стійкості суспільства в умовах збройного конфлікту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Синхронізація зникла, лишилися лише горизонтальні зв'язки» — як комунікація в Україні втратила темп після 2022 року. *SPRAVDI*. 2025. URL: <https://spravdi.gov.ua/synhronizacziya-znykla-lyshylysya-lyshe-goryzontalni-zvyazky-yak-komunikacziya-v-ukrayini-vtratyla-temp-pislya-2022-roku/> (дата звернення 26.04.2025 р.)
2. Allcott, H., & Gentzkow, M. Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*, 2017, 31(2), P. 211-236. URL: <https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jep.31.2.211> (дата звернення 30.01.2025 р.)
3. Cutlip and Center's Effective Public Relations, 11th edition, ISBN 978-0-13-266915-3 by Glen M. Broom and Bey-Ling Sha, published by Pearson Education, 2013. URL: https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9780273775775_A24571589/preview-9780273775775_A24571589.pdf (дата звернення 22.01.2025 р.)
4. Deutsch K. W. The Nerves of Government: Models of Political Communication and Control / K. W. Deutsch. – London, Free Press of Glencoe, 1963. 316 p. URL: https://www.academia.edu/51293708/The_Nerves_of_Government_Models_of_Political_Communication_and_Control_Karl_W_Deutsch (дата звернення 30.01.2025 р.)
5. Jinyi Ye, Nikhil Jindal, Francesco Pierri, Luca Luceri Online Networks of Support in Distressed Environments: Solidarity and Mobilization during the Russian Invasion of Ukraine. *Association for the Advancement of Artificial Intelligence*. 2023. URL: <https://arxiv.org/pdf/2304.04327> (дата звернення 23.03.2025 р.)
6. Newman et al., Reuters Institute Digital News Report / Nic Newman with Richard Fletcher, Kirsten Eddy, Craig T. Robertson, and Rasmus Kleis Nielsen. 2023-06. URL: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital_News_Report_2023.pdf (дата звернення 08.02.2025 р.)
7. В Україні запустили кампанію щодо необхідності піклування про ментальне здоров'я. *УкрІнформ*. 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric->

society/3686792-v-ukraini-zapustili-kampaniu-sodo-neobhidnosti-pikluvanna-pro-mentalne-zdorova.html (дата звернення 15.03.2025 р.)

8. Голоси дітей: Жодна дитина не має залишитись наодинці з досвідом війни. URL:

https://voices.org.ua/?gad_source=1&gbraid=0AAAAABnDBmKneHHOLGGROHlXV0tYQW-JF&gclid=Cj0KCQjw8cHABhC-ARIsAJnY12wOswMNHq1KCyqOoUMZ3WRZ6t6Oc6yvRUBkOfhE_Jk1Q5DECzjquFgaAuceEALw_wcB (дата звернення 23.03.2025 р.)

9. Грабовець І.В., Черноус Л.С. Комунікативні стратегії ЗМІ в період війни: зміна стилів і цілей // Інформаційне суспільство і Природа у фокусі соціологічної аналітики: колективна монографія / за наук. ред. д. соц. н., проф. А. Лобанової, д. соц. н., проф. Л. Калашнікової, к. соц. н., доц. І. Грабовець. Київ: Вид-во «Каравела». 2023. С. 130-152.

10. Денисюк С.Г. Маніпулятивна комунікація: теоретичні підходи і політична практика. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Denysyuk.php> (дата звернення 22.01.2025 р.)

11. Єршова Н. Г. Публічні комунікації у публічній політиці: визначення основних понять. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 4. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1418> (дата звернення: 27.03.2025).

12. Комунікація. *УСЕ (Універсальний словник-енциклопедія)*. URL: <https://558.slovaronline.com/search?s=комуникація> (дата звернення 22.01.2025 р.)

13. Красноруцький О. О. Комунікаційні стратегії: цілі розробки і використання // Наукові праці Національного університету харчових технологій, 2014, Том 20, № 6. С. 93-98.

14. Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч. посібник. - Київ.- Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2024. 260 с.

15. Макаренко Л.П. Політична комунікація як визначальна складова демократичної політичної системи. // Гілея: науковий вісник. Серія: Політичні науки. 2014. Вип. 82. С. 425—430.

16. Михайлова О. Комунікаційні стратегії в публічному управлінні та адмініструванні: стан та проблеми в реалізації // International Science Journal of Management, Economics & Finance, 2023, 2.2. С. 93-99.
17. Музей Фонду Ріната Ахметова ГОЛОСИ МИРНИХ. Офіційна сторінка. URL: <https://civilvoicesmuseum.org/> (дата звернення 23.03.2025 р.)
18. Основи теорії мовної комунікації: Навчальний посібник. Укладач: О. А. Новицька.– Маріуполь: МДУ, 2018. – 106 с.
19. Підтримка ментального здоров'я в часи війни. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 27.06.2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-mentalnoho-zdorovya-v-chasy-viyny> (дата звернення 15.03.2025 р.)
20. Публічна політика: навч. посіб. / авт. кол.: С.О. Телешун, С.В. Ситник, І.В. Рейтерович та ін.; за заг. ред. С.О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ: НАДУ, 2016. 340 с.
21. Радченко О. В. Ціннісна система суспільства як механізм демократичного державотворення: монографія / Олександр Радченко – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. – 380 с.
22. Рашковська О.В. Громадянська комунікація як стратегічний ресурс демократизації державного управління в Україні [Текст]: дис.. канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / О.В. Рашковська; Нац. акад. держ. упр. При Президентові України. Київ, 2016. 255 с.
23. Рейтерович І. В. Особливості розвитку публічної сфери в Україні: проблеми та перспективи / І. В. Рейтерович // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – Серія: Політичні науки. – 2015. № 4. С. 55–61.
24. Романенко Є. О. Публічна комунікація як засіб транспарентності державного управління / Є.О. Романенко // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2014. Вип. 1. С. 15—26.

25. Цимбаленко Я. Ю., Кір'як В. С. Соціальні медіа як інструмент корпоративної культури публічних службовців // Інвестиції: практика та досвід № 15. 2024. С. 235-241
26. Чечель А., Решетова Г. Роль комунікаційної стратегії в діяльності органів публічного управління // *Věda a perspektivy* 8 (27) (2023).
27. Чукут, С. А., Яценко, В. О. Комунікаційні стратегії в публічному управлінні та адмініструванні: зарубіжний та український досвід // Інвестиції: практика та досвід, 2021, 12. С. 72-79.
28. Чуприна А. Роль соціальних мереж у кризовій комунікації в умовах війни. ЕВА. 05 липня 2022. URL: <https://eba.com.ua/rol-sotsialnyh-merezh-u-kryzovij-komunikatsiyi-v-umovah-vijny/> (дата звернення 08.02.2025 р.)
29. Ярова Г. Д. Генезис наукових поглядів на комунікації у публічному управлінні. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 11. С. 103–107.

ДОДАТКИ

Додаток А

АНКЕТА

Шановний(а) респондент(ко), просимо вас відповісти на запитання анкети, яка допоможе визначити громадську думку щодо ефективності публічних комунікацій у воєнний час. Опитування анонімне, а його результати будуть використані виключно в наукових цілях.

Дякуємо за ваші відповіді!

1. Ваша стать

☐ Чоловіча

☐ Жіноча

2. Ваш вік

☐ До 18 років

☐ 18-25 років

☐ 26-35 років

☐ 36-45 років

☐ 46-60 років

☐ старше 60 років

3. Ваш рівень освіти

☐ середня

☐ неповна вища

☐ вища

☐ науковий ступінь

4. Як часто ви стежите за офіційними повідомленнями державних органів щодо ситуації в країні?

☐ щодня

☐ кілька разів на тиждень

☐ кілька разів на місяць

☐ рідко або ніколи

5. Які джерела інформації ви використовуєте найчастіше? (Оберіть до трьох варіантів)

☐ Офіційні сайти державних органів (Кабінет Міністрів, Офіс Президента, Міністерство оборони тощо)

☐ Телеканали, що входять до Єдиного марафону

☐ Телеканали, що не входять до Єдиного марафону

☐ Соціальні мережі (Facebook, Twitter, Telegram тощо)

- ☐ Інтернет-ЗМІ
- ☐ Радіо
- ☐ Друковані видання
- ☐ Інше (напишіть)

6. Наскільки, на вашу думку, офіційні державні комунікації є достовірними?

- ☐ Повністю достовірні
- ☐ Загалом достовірні, але інколи викликають сумніви
- ☐ Частково достовірні, є багато суперечливої інформації
- ☐ Недостовірні
- ☐ Важко відповісти

7. Чи вважаєте ви, що держава ефективно протидіє російській пропаганді в інформаційному просторі?

- ☐ Так, ефективно
- ☐ Частково ефективно
- ☐ Неефективно
- ☐ Важко відповісти

8. Які форми публічних комунікацій ви вважаєте найбільш ефективними у воєнний час? (Оберіть до трьох варіантів)

- ☐ Брифінги та прес-конференції представників влади та державних органів
- ☐ Соціальні мережі та офіційні Telegram-канали
- ☐ Інформаційні кампанії та соціальна реклама
- ☐ Аналітичні матеріали та експертні статті
- ☐ Прямі звернення керівництва держави
- ☐ Інше (напишіть)

9. Чи достатньо, на вашу думку, держава приділяє уваги комунікації з населенням у кризових ситуаціях?

- ☐ Так, комунікація є достатньою
- ☐ Частково, є певні недоліки
- ☐ Ні, комунікація є недостатньою
- ☐ Важко відповісти

10. Наскільки, на вашу думку, публічні комунікації впливають на морально-психологічний стан громадян під час війни?

- ☐ Впливають дуже позитивно
- ☐ Позитивно, але є недоліки

☐ Майже не впливають

☐ Впливають негативно

11. Чи достатньо інформації ви отримуєте про гуманітарну допомогу, евакуацію, безпекові заходи?

☐ Так, інформації достатньо

☐ Частково, інколи важко знайти потрібну інформацію

☐ Ні, інформації недостатньо

☐ Я за кордоном

12. Чи довіряєте ви незалежним журналістам і громадським діячам, які коментують ситуацію в країні?

☐ Так, повністю довіряю

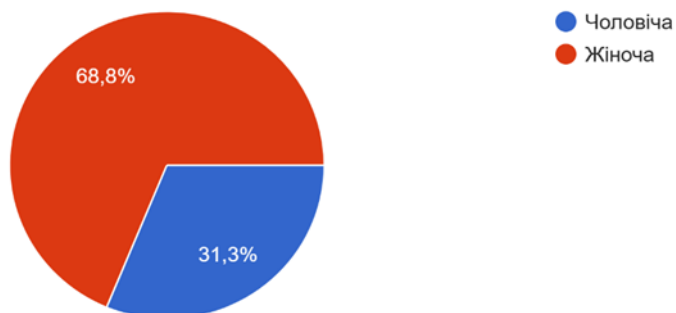
☐ Довіряю, але не всім

☐ Не довіряю

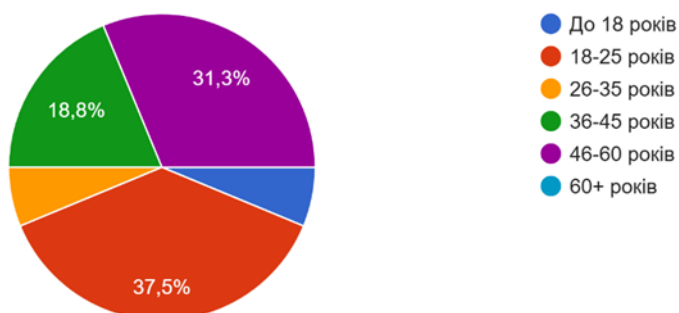
☐ Важко відповісти

Простий розподіл відповідей на питання анкети

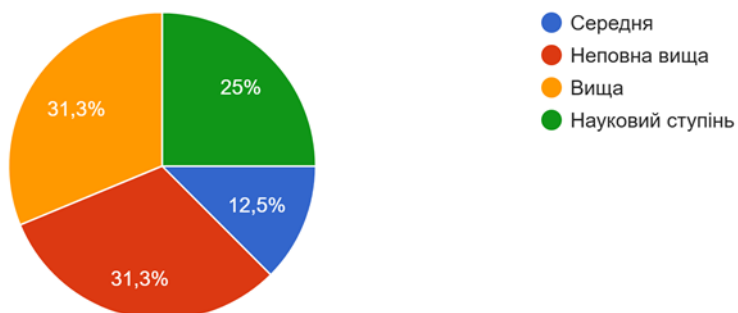
1. Ваша стать

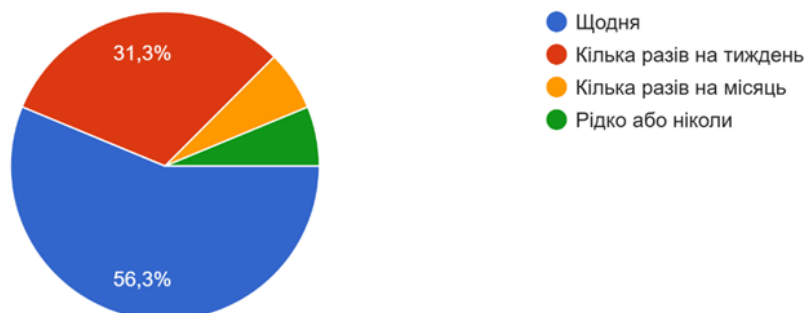
2. Ваш вік

3. Ваш рівень освіти

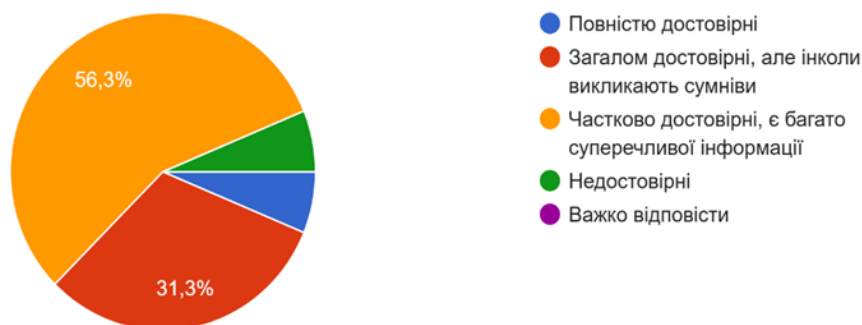
4. Як часто ви стежите за офіційними повідомленнями державних органів щодо ситуації в країні?

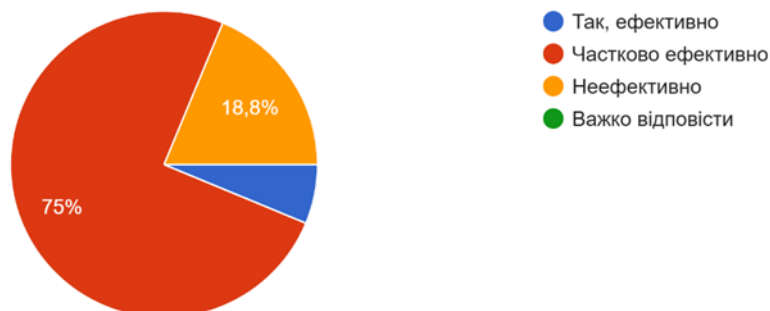
5. Які джерела інформації ви використовуєте найчастіше? (Оберіть до трьох варіантів)

Офіційні сайти державних органів (Кабінет Міністрів, Офіс Президента, Міністерство оборони тощо)	50%
Телеканали, що входять до Єдиного марафону	18,8%
Телеканали, що не входять до Єдиного марафону	18,8%
Соціальні мережі (Facebook, Twitter, Telegram тощо)	75%
Інтернет-ЗМІ	68,8
Радіо	0
Друковані видання	0
Інше (напишіть)	0

6. Наскільки, на вашу думку, офіційні державні комунікації є достовірними?

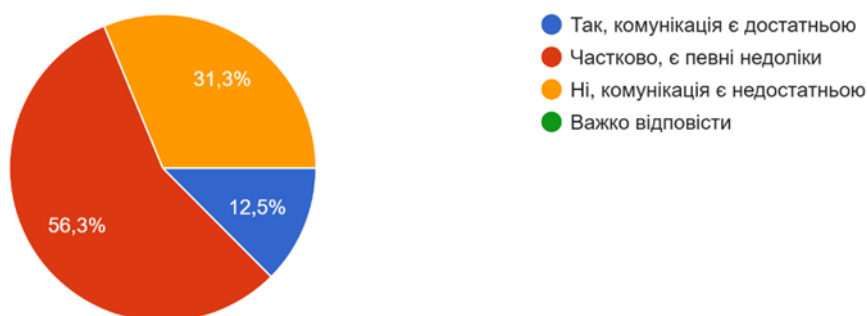
7. Чи вважаєте ви, що держава ефективно протидіє російській пропаганді в інформаційному просторі?

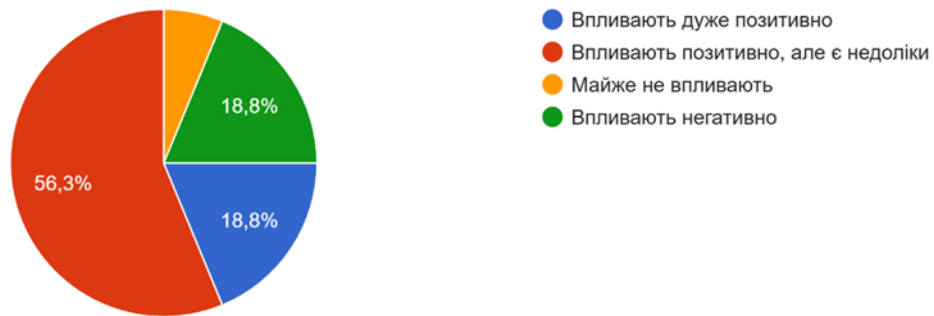
8. Які форми публічних комунікацій ви вважаєте найбільш ефективними у воєнний час? (Оберіть до трьох варіантів)

Брифінги та прес-конференції представників влади та державних органів	56,3%
Соціальні мережі та офіційні Telegram-канали	62,5%
Інформаційні кампанії та соціальна реклама	18,8
Аналітичні матеріали та експертні статті	37,5
Прямі звернення керівництва держави	62,5
Інше (напишіть)	0

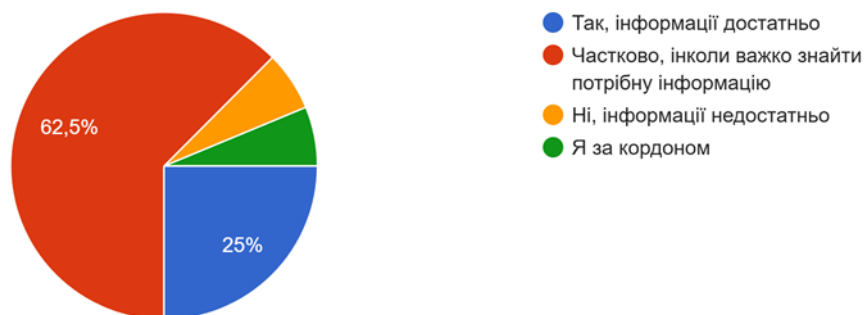
9. Чи достатньо, на вашу думку, держава приділяє уваги комунікації з населенням у кризових ситуаціях?

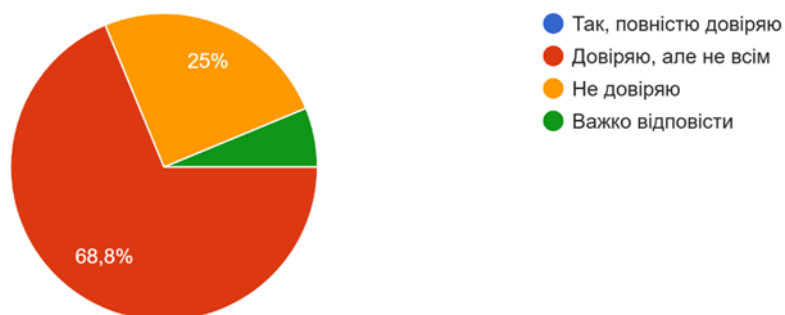
10. Наскільки, на вашу думку, публічні комунікації впливають на морально-психологічний стан громадян під час війни?

11. Чи достатньо інформації ви отримуєте про гуманітарну допомогу, евакуацію, безпекові заходи?

12. Чи довіряєте ви незалежним журналістам і громадським діячам, які коментують ситуацію в країні?

Матеріали контент-аналізу основних наративів та інформаційних повідомлень, що поширюються з боку української влади та міжнародних організацій

Рис 1.

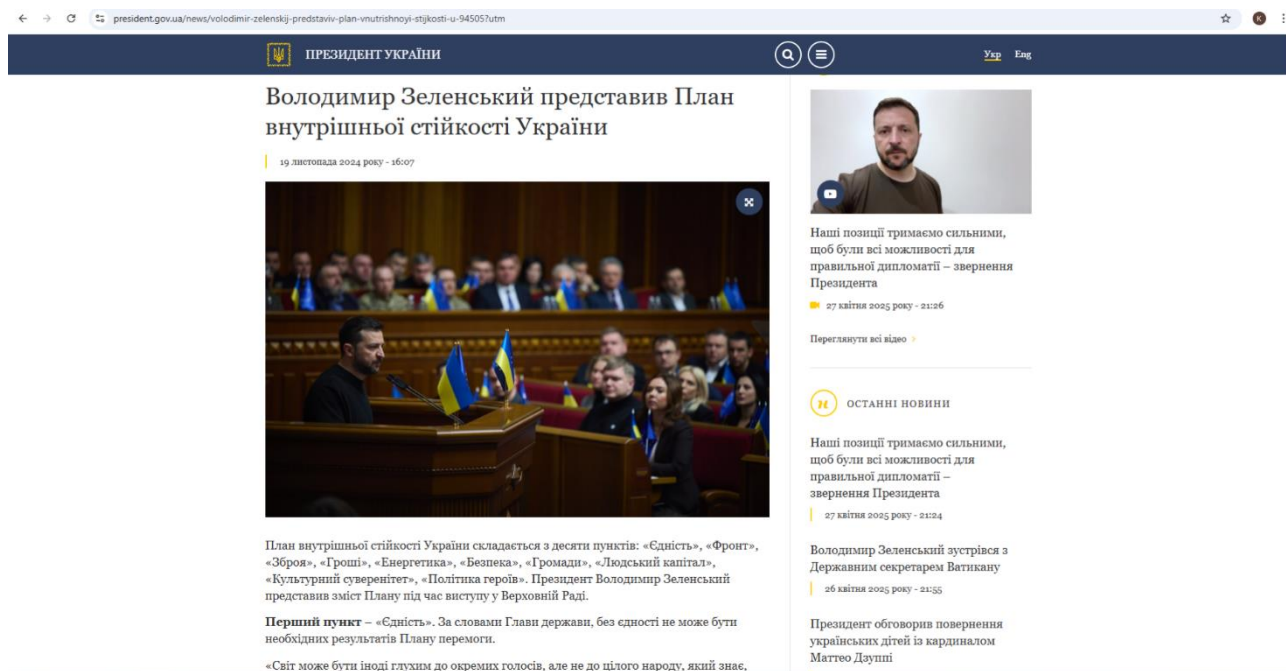

Рис 2.

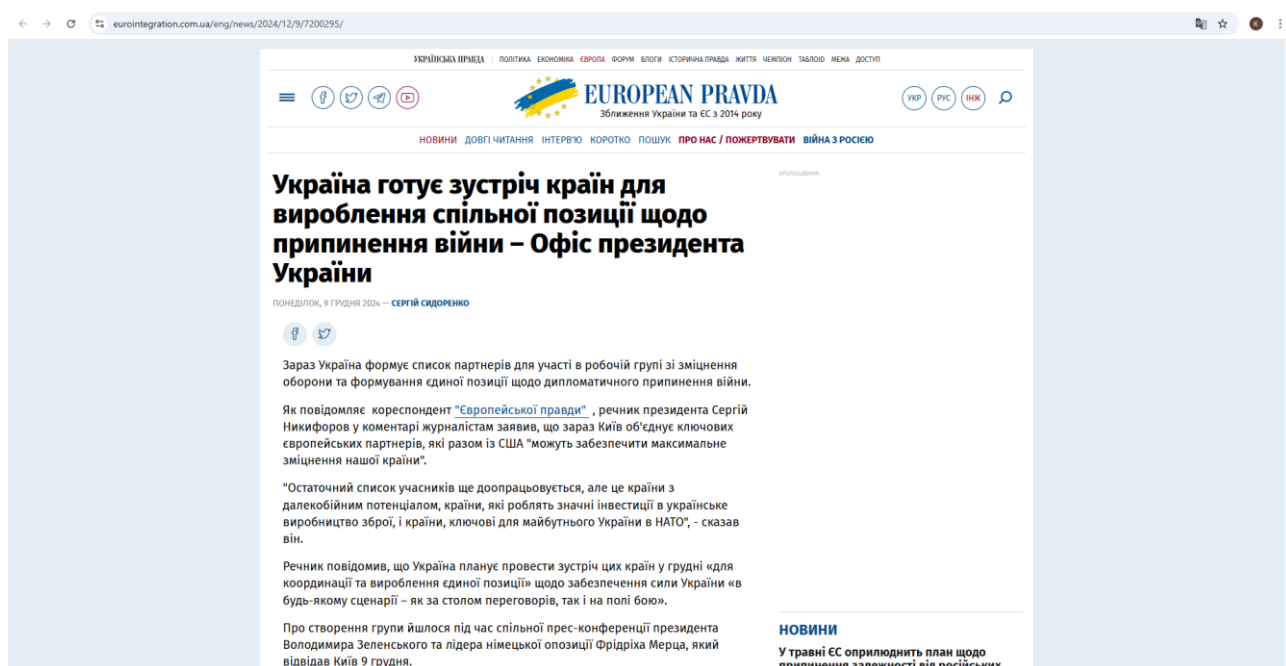

Рис 3.

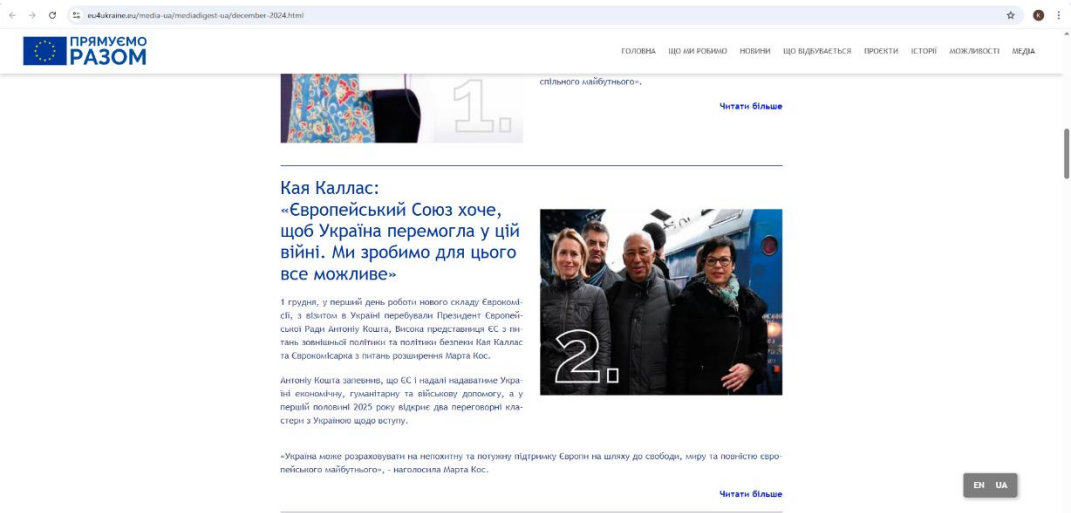

Рис 4.

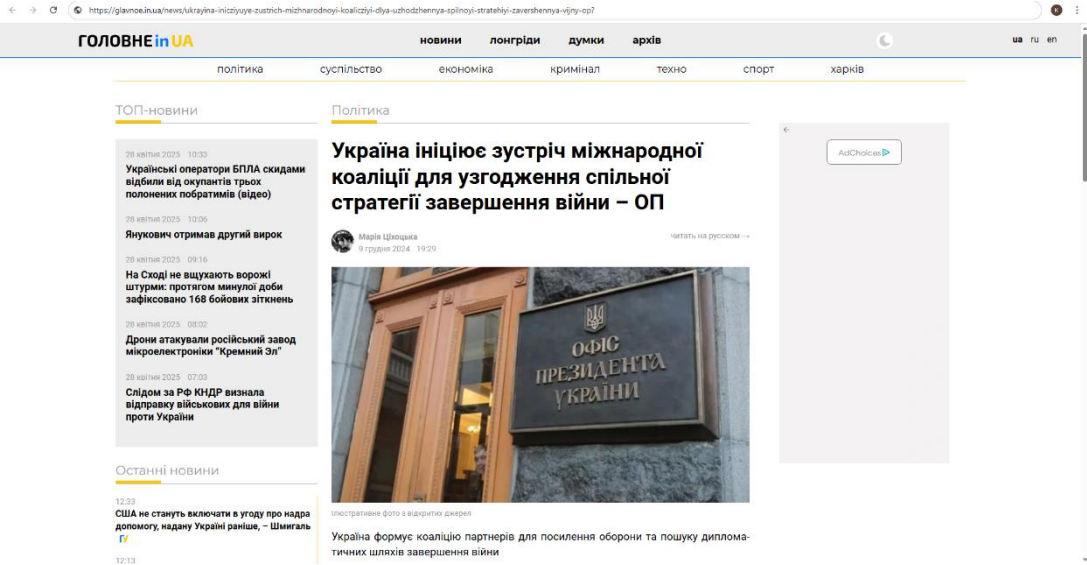

Рис 5.

Рис 6.

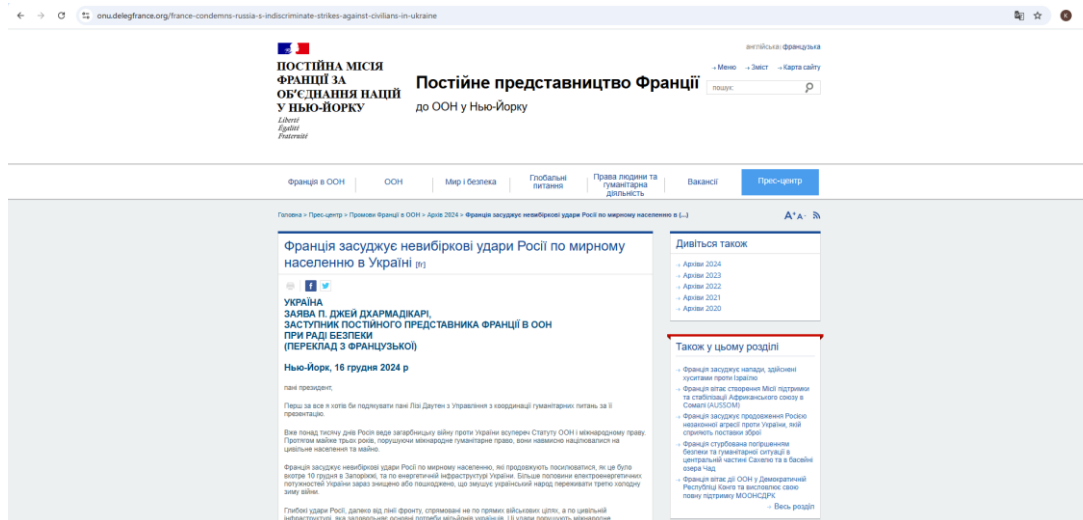

Рис 7.

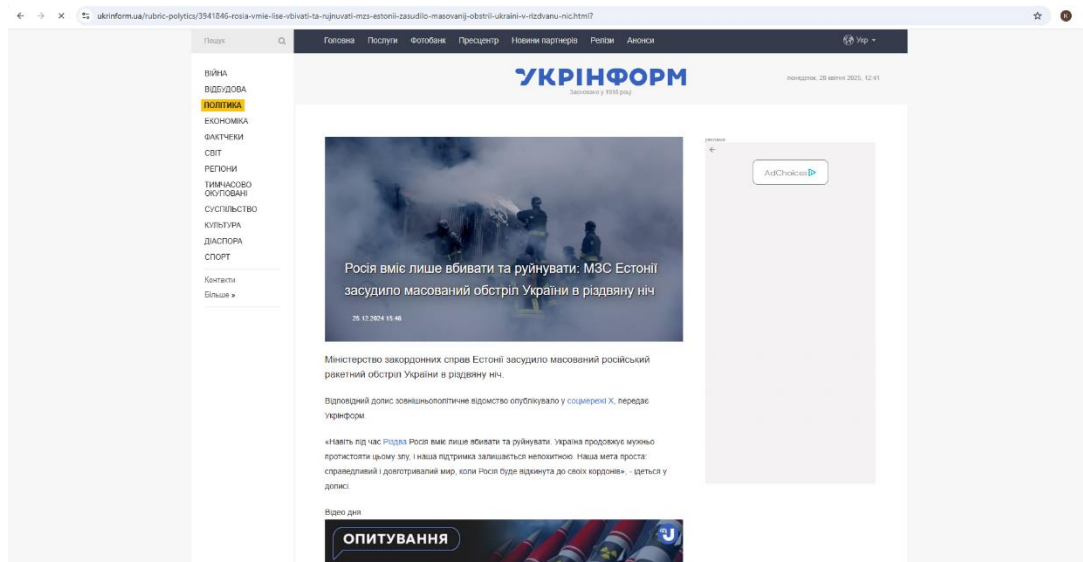

Рис 8.

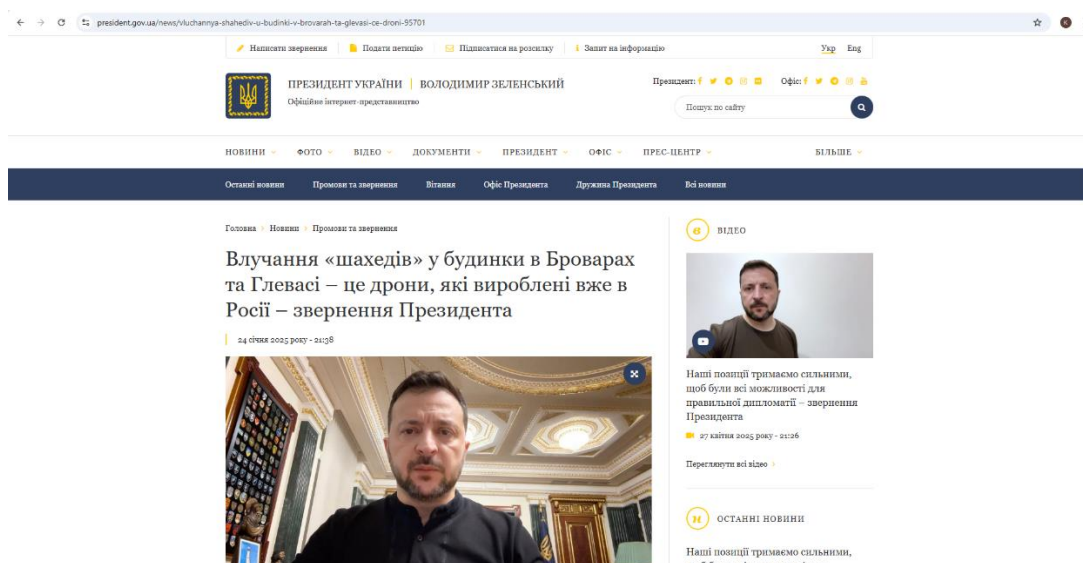

Рис 9.

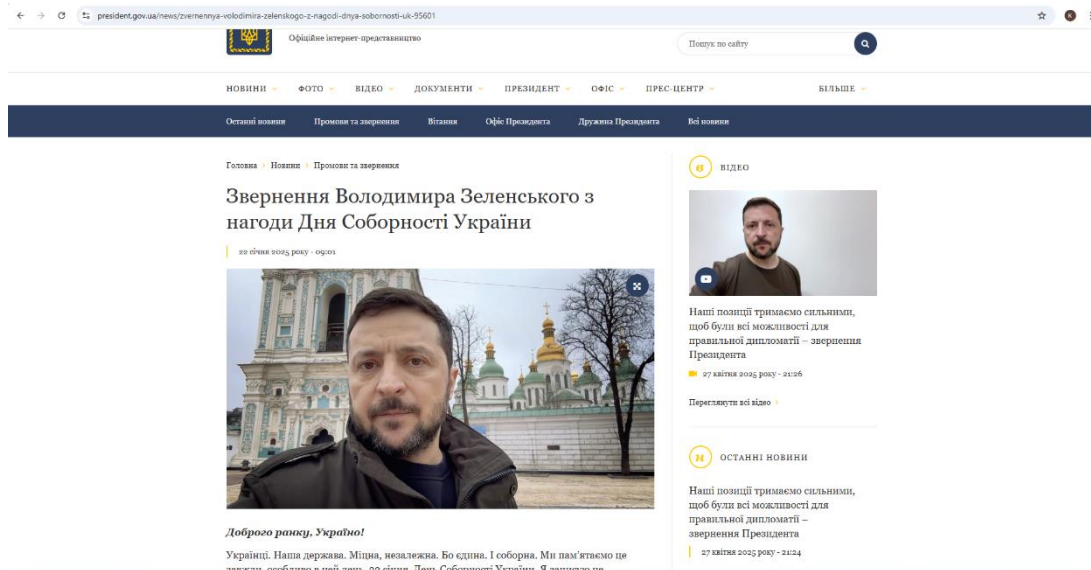

Рис 10.

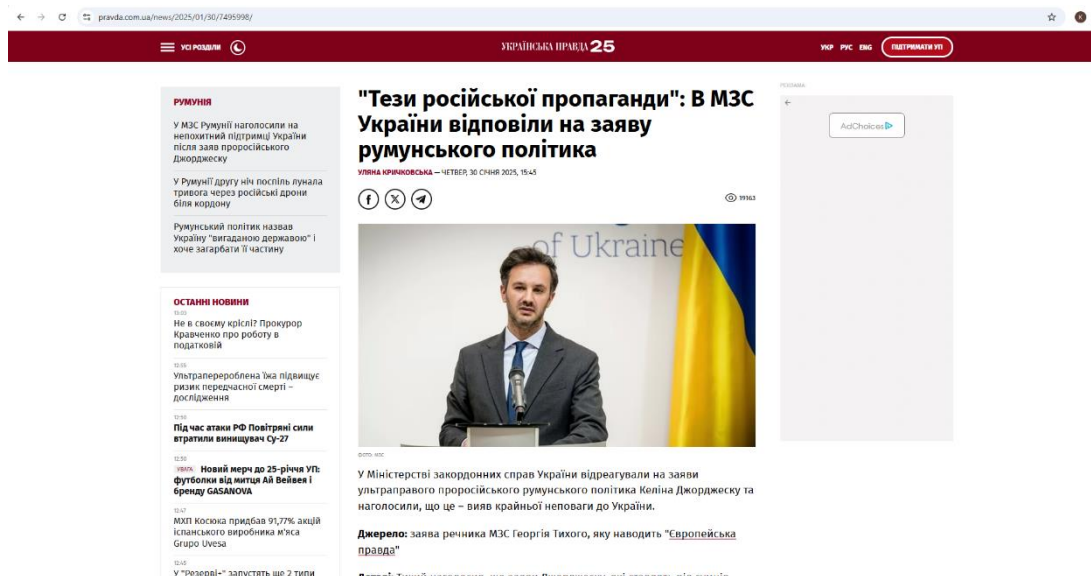

Рис 11.

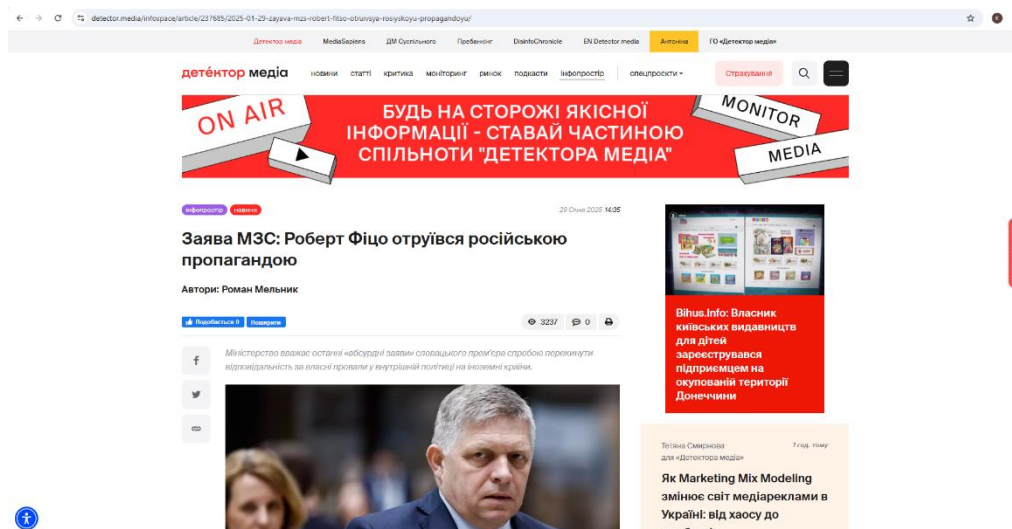

Рис 12.

Рис 13.

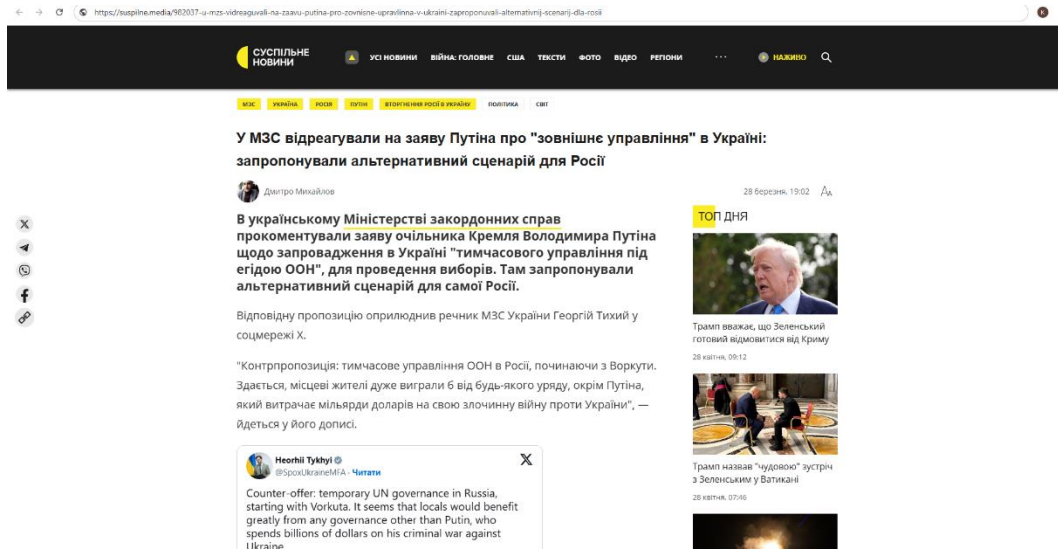

Рис 14.

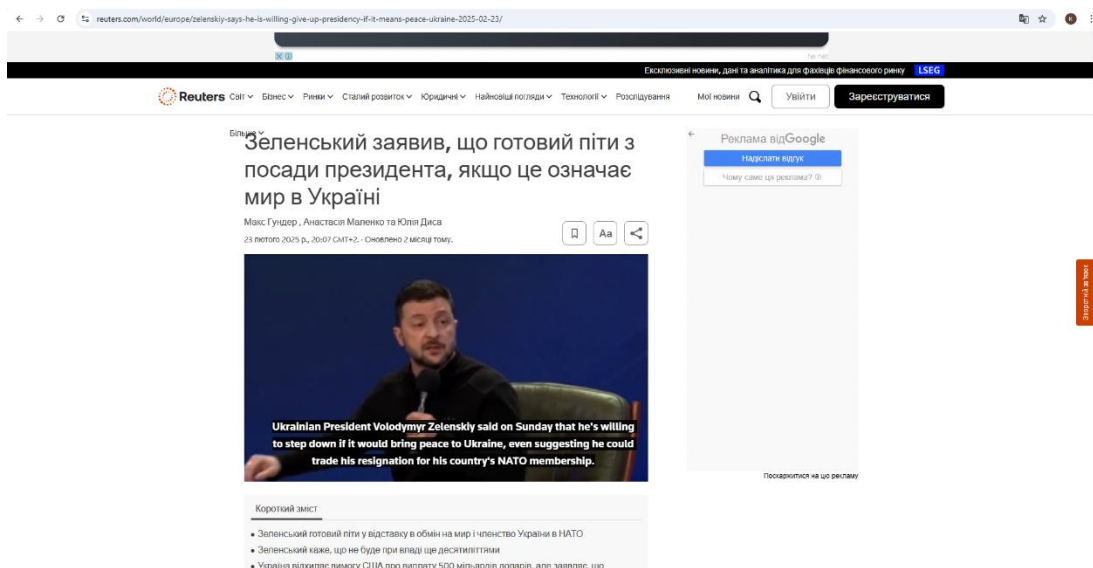

Рис 15.

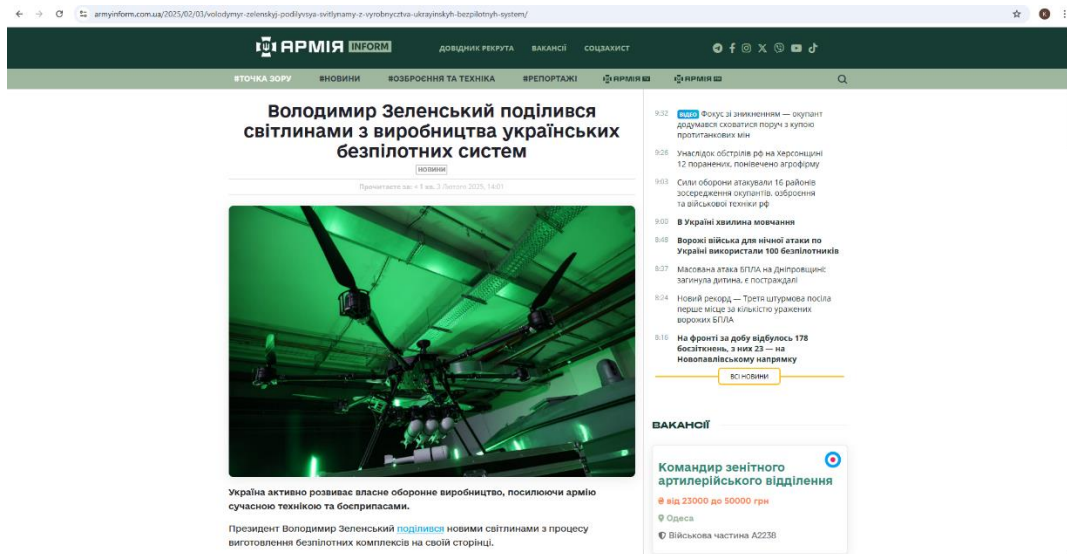

Рис 16.

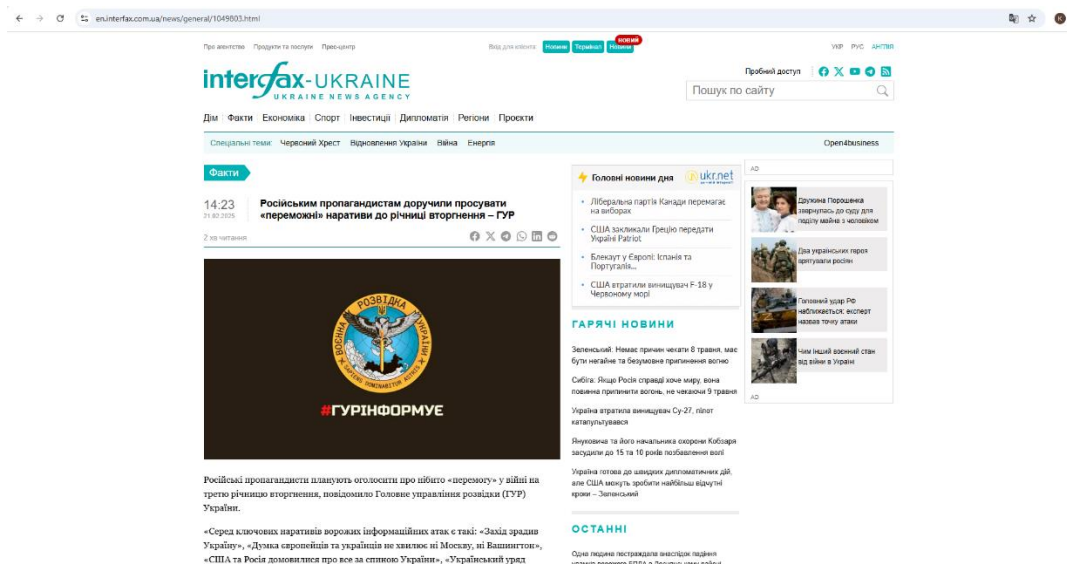

Рис 17.

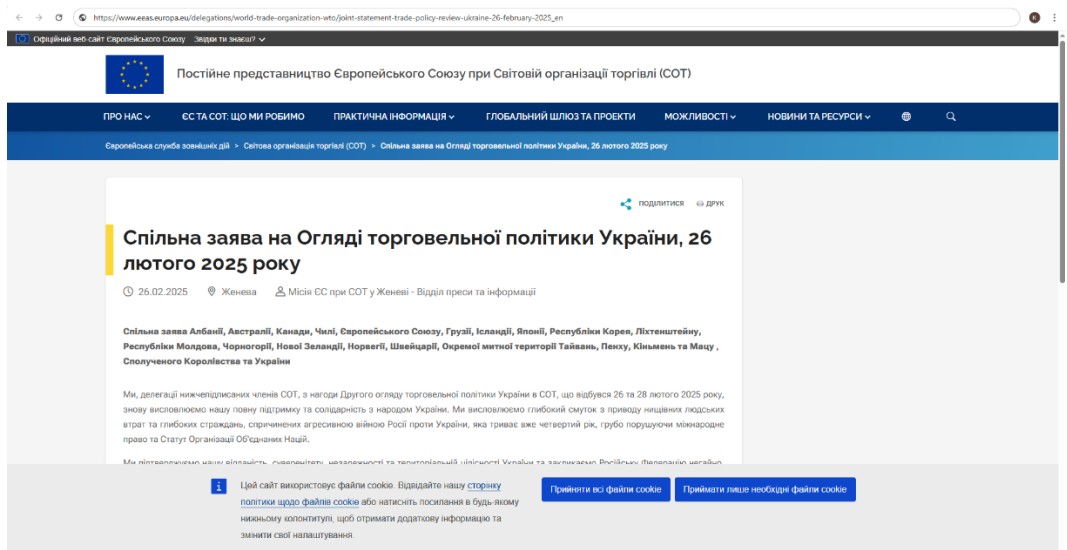

Рис 18.

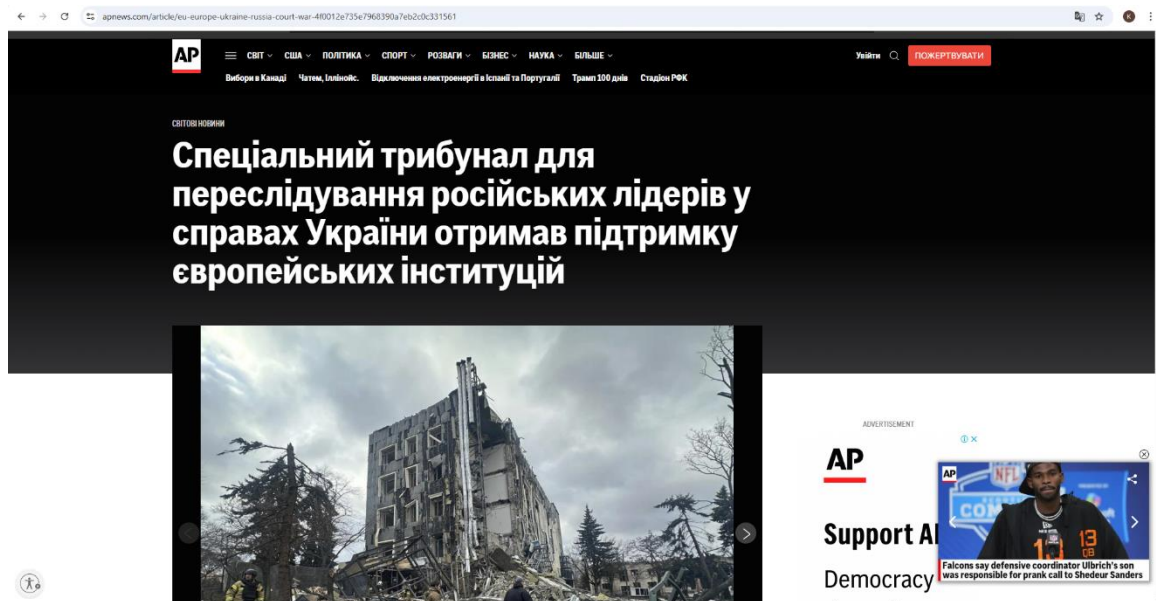

Рис 19.

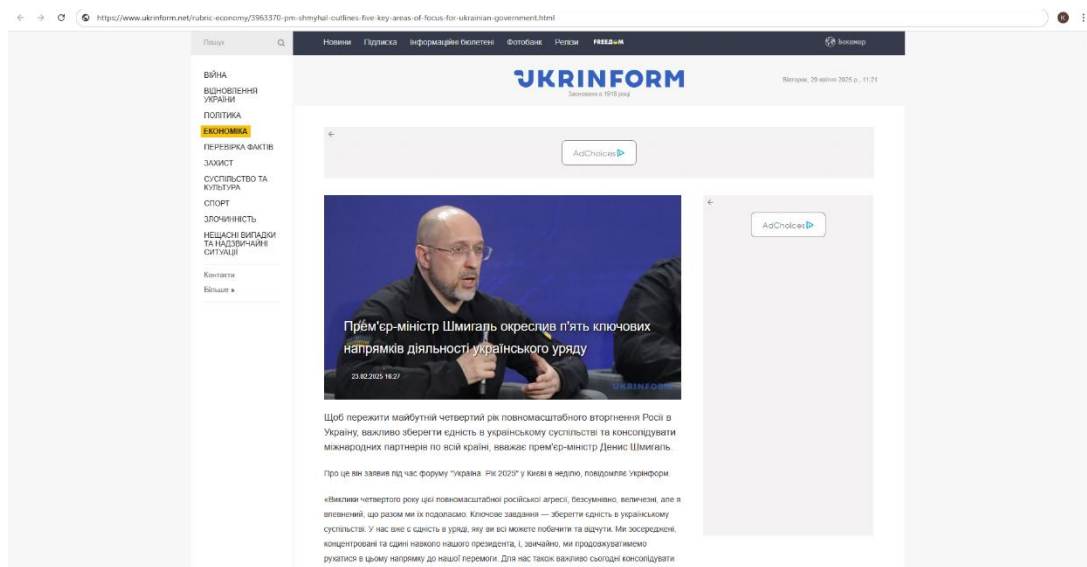

Рис 20.

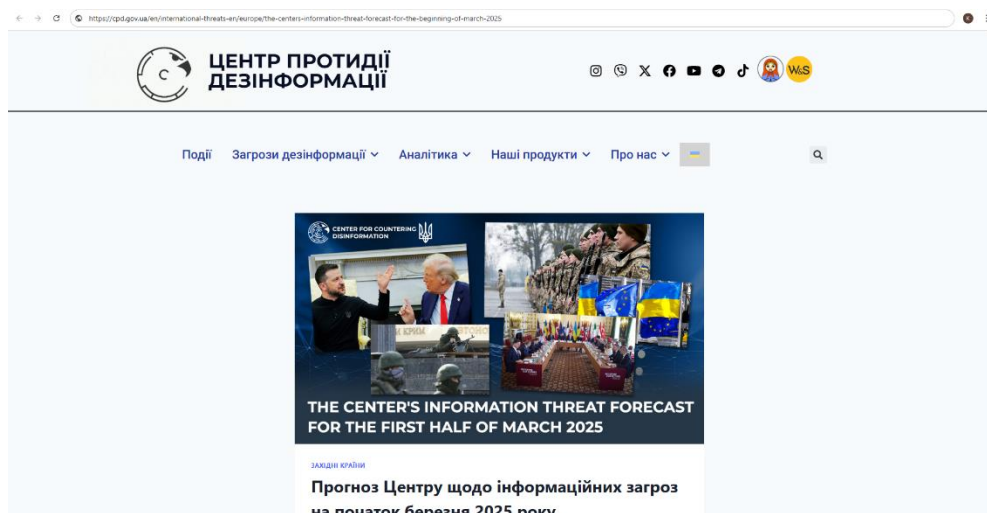

Рис 21.

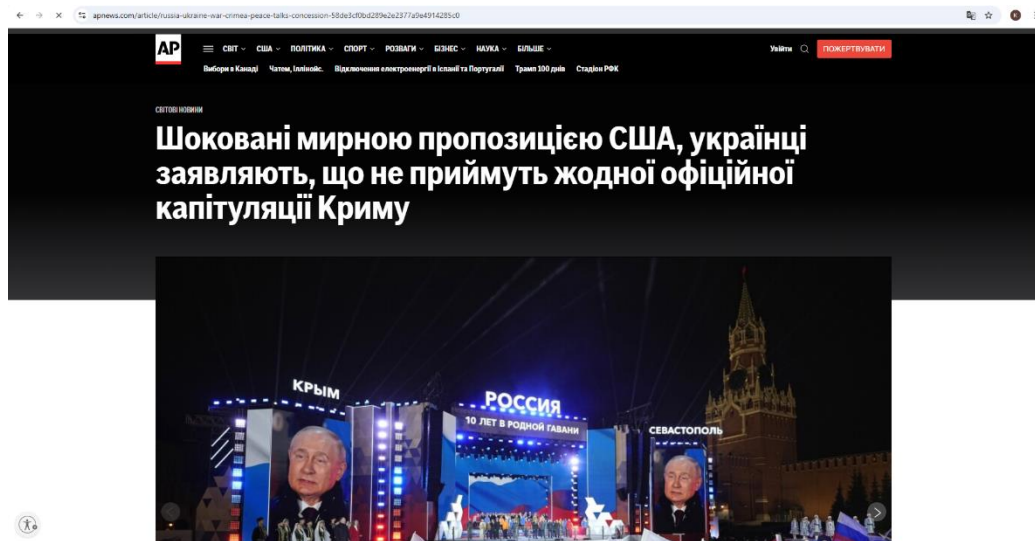

Рис 22.

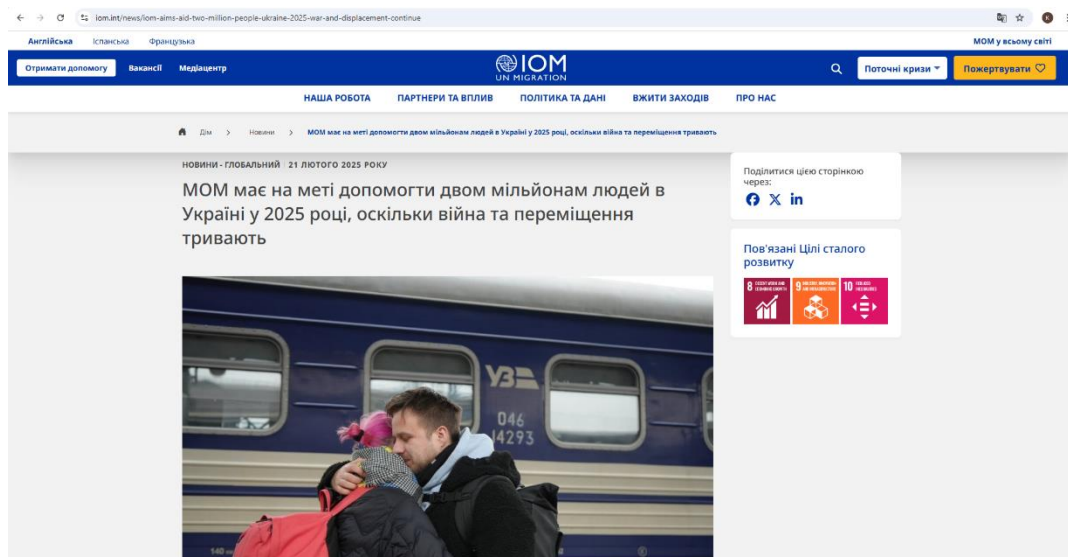

Рис 23.

